

Delovna skupnost skupnih služb DO Žito ima novega vodjo

Gojko Usenik

Prvega februarja je začel opravljati dela in naloge vodje delovne skupnosti skupnih služb DO Žito Ljubljana tov. Gojko Usenik. Sklenili smo, da ga bomo predstavili našim bralcem:

Rojen je bil 1948. leta, pravno fakulteto je končal v Ljubljani, kjer je tudi absolvent tretje stopnje in namerava opraviti magistririj. Doslej je opravljal dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili, od pripravnika, šefa splošne službe, poslovnega sekretarja, do sekretarja vodstva delovne organizacije. Kot član ZK je aktiven organizator in družbenopolitični delavec na ravni krajevne skupnosti, občine in republike, kjer je član raznih komisij. Bil je tudi neprofesionalni sodnik sodišča združenega dela v Ljubljani ter predsednik za organiziranost in razvoj ZK pri občinskem komiteju občine Ljubljana-Bežigrad.

Na vprašanje, kako namerava organizirati delo posameznih služb v Delovni skupnosti skupnih služb in njihovo povezavo s temeljnimi organizacijami, je tov. Gojko Usenik odgovoril: »Menim, da je sedanja organizacija DSSS po svojem temeljnem zasnutku ustrezna. Vendar bo morala DSSS glede na svoj značaj, ki ji ga zagotavlja ustava in Zakon o združenem delu, opravljati vsa dela skupnega pomena za temeljne organizacije v sestavu DO Žito.

Temeljne organizacije si ustanavljajo svoje skupne službe, kar pa ni prav, predvsem, ker je to podvajanje nalog, s čimer nastajajo dvojni stroški. Za nas je pomembno, **kako obstoječe službe vseh tozdov, tudi dislociranih, povezati v okviru DSSS s strokovnega vidika.**

Pri tem pa se moramo ravnati po enotni metodologiji. Cilj, ki smo si ga zastavili, je: zagotoviti enoten in hiter pretok informacij iz **temeljnih organizacij v delovno skupnost skupnih služb in obratno**, iz DSSS v temeljne organizacije. Le tak pretok informacij bo dal zanesljivo osnovo za pravilne in smotne odločitve samoupravnih in družbenopolitičnih organizacij kot tudi poslovodne strukture na ravni tozdov in delovne organizacije ŽK Žito kot celote.«

Delavci delovne skupnosti skupnih služb se bodo morali zavedati, da so DSSS ustanovljene zaradi tozdov, ne pa tozdi zaradi njih. Kadar opravljajo za neko temeljno organizacijo določeno delo, zato ne bodo mogli pričakovati, da pride iz **proizvodnje, kjer je nujno potreben**, nekdo, ki jim bo posredoval želene podatke, pač pa se bodo morali delavci DSSS potruditi, da pridejo v temeljno organizacijo.

»Vse dejavnosti služb v okviru DSSS bodo potekale v stabilizacijskem duhu, ob upoštevanju delovne discipline in odgovornosti,« je povzel tov. Gojko Usenik. »Vsi bomo morali pokazati široko pripravljenost, tako DPO, samoupravni organi, delavci v proizvodnji in režiji, kot tudi delavci s posebnimi pooblastili — da bi s skupno akcijo dosegli cilje, za katere smo se dogovorili. Pomemben je veder ustvarjalni duh, ki nas naj pri tem preveva.

Osnovno vodilo pri delu pa nam bo:

Združiti strokovne funkcije in približati delo DSSS posamezni temeljni organizaciji.«

Jest za eno dečvo vem, k' mi bo pušeljč dava...

Ivan Cimerman

VEČER ŽE POZNE ŽENSKÉ GIBE RIŠE

Preprosto — sedeš na kolo,
pustiš za sabo glas fabrike.
Drug človek si, nekdo,
ki dvoje počasti malike.

Na streho nizke koč brajda leze,
v hlevu muka krava, hrče konj,
rad bosonog greš sam med steze,
nosnice boža zdrav, bohoten vonj.

Golide z mlekom so nabite,
večer že pozne ženske gibe riše,
vsa jedra pas razpenja, spušča kite,
poslušaj vrénje zémle v srcu hiše.

Vse češče bije glavna žila,
iz mraka tipa vate polna sila,
zaukaš bojni klic, tišino raztreliš,
za trdno veš, kam greš, za kaj živiš.

Zapiraš vhod in škrtne ključ,
mehkó je morje, ženska s plimo diše,
napol pijan vonjav utrinjaš luč,
in val, visok, svetel besede zbriše.

**Ob 8. in 21. marcu
želimo vsem delavkam in upokojenkam Žita
mnogo cvetja v novi pomladi!**

Uredništvo

Socialistična republika Slovenija

Republiški komite za delo

Ljubljana, Levstikova 15

Zadeva: Soglasje za nočno delo žensk

V skladu s sklepi Informacije o posebnem varstvu žensk, ki jo je sprejel Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in s stališči in sklepi, sprejetimi na sestanku predstavnikov republiških odborov sindikatov Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Republiškega inšpektorata dela in Republiškega komiteja za delo, je predsednik Republiškega komiteja za delo izdal organizaciji združenega dela Živilski kombinat Žito Ljubljana soglasje za uvedbo nočnega dela žensk le do 30. 6. 1982.

Ponovno soglasje bomo lahko izdali le v primeru, če bo organizacija združenega dela do 30. 6. 1982 poslala poleg popolne vloge tudi program o postopnem ukinjanju nočnega dela žensk za srednje-ročno obdobje 1982—1985 in poročilo o tem, koliko žensk je v nočnem času dejansko delalo v neprekinjenem ciklusu in koliko le občasno v času, za katerega je bilo soglasje izdano.

Republiški svetovalec Edvard Gale

V Pekatetah, obratu tozd Pekarne, Ljubljana, se tudi ponoči borijo z normami. Kuverte so težje.

Biserka Davidovič

Nočno delo žena

Položaj sodobne žene v družbi določa predvsem delo, ki ga opravlja. Od vseh zaposlenih v SR Sloveniji je skoraj polovica žena. Že nekaj časa potekajo razprave o zmanjšanju in postopni ukinitvi nočnega dela žena v proizvodnji. Poglejmo najprej, kaj o tem določajo predpisi.

Tako zvezna kot republiška ustava določata temeljna načela za posebno varstvo žensk, mladine in invalidnih oseb. Posebej poudarjata varstvo žena, predvsem njihovo osnovno poslanstvo — materinstvo.

Za nočno delo štejemo tisto delo, ki ga opravlja delavka med 22. in 5. uro. Po 127. členu zakona o delovnih razmerjih delavki v temeljnih organizacijah s področja gradbeništva, prometa in proizvodne obrti ne smemo naložiti nočnega dela med 22. in 6. uro naslednjega dne. To določilo natančneje določa splošni pojem »nočno delo« in daje delavki večje varstvo.

Prepoved nočnega dela delavke pa se ne nanaša na delavke, ki opravljajo dela in naloge, za katera imajo posebna pooblastila, ali na tiste, ki opravljajo zdravstveno ali socialno službo, in tudi ne na tiste, ki opravljajo administrativna ali finančno-računovodska dela. Torej velja ta prepoved predvsem za delavke v proizvodnji.

Zakon tudi določa, da smemo naložiti delavki v dejavnostih, kjer je nočno delo žensk prepo-

vedano, takšno nočno delo, če to terjajo posebno pereče družbene, ekonomske, socialne in podobne okoliščine, s pogojem, da izda republiški sekretariat za delo za uvedbo takšnega dela poprejšnje soglasje. Le-ta pa izda soglasje, ko dobi poprejšnje mnenje republiškega odbora ustreznega sindikata, zlasti glede na varstvo delavk, Gospodarske zbornice SRS — glede ekonomske upravičenosti temeljne organizacije združenega dela in inšpekcije dela glede zagotovitve varstva pri delu.

Med pogoji za pridobitev soglasja za uvedbo nočnega dela žensk mora imeti temeljna organizacija program za postopno zmanjševanje in odpravljanje nočnega dela žensk.

Takšno soglasje republiškega sekretariata za delo ima vedno le začasen pomen, čeprav lahko traja nočno delo žena tudi dalj časa. Republiški sekretariat za delo lahko vsak čas razveljavi svoje soglasje, če ugotovi, da niso bili izpolnjeni predpisani pogoji. Delavec ima pravico do posebne varstva med nočnim delom. Temeljna organizacija združenega dela mora zagotoviti:

- varstvo otrok;
- topel obrok v ustrezni kalorični vrednosti;
- prevoz na delo in nazaj;
- zasedbo nočne izmene s strokovnimi delavci, ki so potrebni, da poteka delo organizirano in nemoteno;

Gojko Usenik

Osnovne naloge služb DSSS v letu 1982

Program dela Delovne skupnosti skupnih služb za leto 1982 izhaja iz njene ustavne funkcije, Zakona o združenem delu in temelji na samoupravnem sporazumu o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih temeljnih organizacij združenega dela in DSSS v DO Žito Ljubljana. Eden izmed bistvenih elementov za plan dela v letošnjem letu pa so tudi razprave, stališča, smernice in sklepi s problemske konference ZK DO Žito, ki je bila 12. 1. 1982.

V preteklem obdobju je bilo o kvaliteti in pravočasni izvršitvi nalog, ki so poverjene DSSS, veliko kritik, zato bomo v letu 1982 upravičeno kritizirane pomanjkljivosti v celoti odpravili.

V besedilu plana Delovne skupnosti niso navedene tekoče naloge, ki izhajajo iz določil citirane samoupravnega sporazuma in so se zanje opredelile temeljne organizacije v določilih tega akta, predvsem v 50. členu, ampak navajamo le naloge večjega obsega, pri katerih morajo sodelovati vsi tozdi.

Osnovni namen teh nalog je poenotenje poslovanja v okviru delovne organizacije in ima za cilj racionalnejše poslovanje, s tem pa doseganje boljših poslovnih rezultatov.

Prioritetne naloge navajamo po področjih oziroma funkcijah, ki jih opravlja Delovna skupnost skupnih služb Živilskega kombinata Žito, Ljubljana.

Računovodska in knjigovodska dela

Poleg tekočih nalog, ki izhajajo iz pozitivnih predpisov in interne zakonodaje, moramo vsa računovodska in knjigovodska dela združiti v okviru DO, s čimer bomo dosegli boljšo kvaliteto dela, enoten koncept zajemanja podatkov po enotni metodologiji v vseh tozdih pa bo dajal tudi podatke, ki bodo realna osnova za poslovne odločitve, tako v temeljnih organizacijah kot na ravni delovne organizacije.

Finančna funkcija

Kot je že navedeno v zaključkih problemske konference, mora biti finančna funkcija v DO Žito združena, saj bomo le s skupnim spremljanjem finančnih tokov dosegli višjo kvaliteto pri delu te službe.

Posebna finančna služba mora zagotoviti tekočo likvidnost in program ukrepov, na osnovi katerih bomo nenehno izboljševali našo strukturo virov sredstev. Ta služba mora postati kraj, kjer se bodo združevala finančna sredstva v okviru DO in izven nje za skupno dogovorjene naložbe. Vsa finančna opravila v domovini in tujini mora izvajati in kontrolirati posebna finančna služba.

Plansko-analitska dela

Planiranje je ena temeljnih in značilnih nalog gospodarjenja v

tem obdobju, zato bo ta služba posvetila večino svojega dela temu področju, seveda, ob spremljanju in analizi podatkov tekočega poslovanja. Temeljna naloga te službe v letu 1982 bo preverjanje samoupravnih aktov s področja delitve dohodka in osebnih dohodkov in vnašanje novih kvalitet v te akte, s čimer moramo v večji meri uveljaviti načelo nagrajevanja po delu.

Avtomatska obdelava podatkov

Poleg nalog, ki jih je AOP že do sedaj opravljal, je osnovna naloga te službe v tem, da ponoti zajemanje in obdelavo podatkov za vse temeljne organizacije. Zaradi zasedenih zmogljivosti in izrabljene opreme bo ta služba iskala možnosti za posodobitev in razširitev svojih storitev s tem, da se bo pridružila večjim sistemom izven delovne organizacije.

Kadrovska funkcija

Kadrovska služba, ki opravlja eno temeljnih funkcij v delovni organizaciji, mora po enotnem konceptu izvajati strokovna opravila za vse temeljne organizacije. V letu 1982 bo strokovna služba pripravila in korigirala oz. izdelala enotne obrazce za samoupravne odločitve na področju izvajanja kadrovske funkcije. Služba bo tudi izpopolnila in dopolnila evidence s kadrovskega področja in v zvezi s pričakovanimi spremembami republiškega Zakona o delovnih razmerjih predložila spremembe in dopolnitve sporazumov in pravičnikov s tega področja.

Nadaljevanje na 3. strani

— na nočno delo ne sme biti razporejena delavka med nosečnostjo in delavka-samohranilka, ki ima otroka mlajšega od 7 let. Zaposlena je lahko zaradi nujne le, če se s tem strinja.

Razlogi za in proti nočnemu delu

Troizmensko delo pogojujeta ekonomski in tehnološki vidik. Če so osnovna sredstva draga in hitro zastarijo oziroma se iztrošijo, če je stopnja amortizacije zelo velika, je poleg ostalih tehnoloških zahtev potreben nepretrgan proizvodni proces: stroji naj čimdalj tečejo brez zastojev. Delo v treh izmenah je aktualno tudi pri nas, kar terja proučevanje te problematike. Verjetno ne moremo pričakovati, da bo sedanjí čas, za katerega so značilne številne tehnološke iznajdbe, dovršena organizacija dela in skokovit porast produktivnosti, natenkrat odpravil nočno delo.

Kaj povedo raziskave?

Poznavanje stališč do izmenskega dela, zadovoljstvo z njim, delovna pripravljenost in zmožnost za delo pa so dejavniki, ki jih moramo neobhodno upoštevati. Ne gre le za razumevanje, pač pa tudi za posebne odločitve, predvsem pa za večjo humanizacijo dela.

Navedimo nekatere rezultate raziskav troizmenskega dela:

1. Delavci imajo večinoma negativno stališče do izmenskega dela, še posebej pa do nočnega dela.

2. Anketiranci se odločajo ali samo za dnevne ali pa za rotirajoče izmene. Zavračajo pa konstantno daljšo nočno izmeno, ki glede na telesne zmožnosti zahteva težje prilagajanje na delo v naslednji nočni ali dnevni izmeni, ki traja do štiri dni. V času prilagajanja se pojavljajo težave, kot so: izguba apetita, prebavne motnje, utrujenost. Delavci se zaradi dnevnega hrupa ne naspijo dovolj, saj spijo manj kot 8 ur.

3. Biološko prilagajanje na nepretrgano nočno delo ni tako problematično, pač pa se ob njem pojavljajo hude težave psihosocialne narave, kot je problem družbene izolacije (televizija, kino, družabno življenje, obiski prirediteljev).

4. Študije so pokazale, da je pri delavcih, ki delajo v treh izmenah, mnogo manjše število izostankov z dela kot pri onih, ki delajo v dnevni izmeni. To velja predvsem za mlajše delavce.

5. Šolski uspeh otrok delavcev, ki delajo v nočni izmeni, se ne razlikuje od uspeha otrok delavcev, ki delajo v dnevni izmeni.

Živilska industrija odvisna od uvoza surovin, izvoza izdelkov, tržišča

V letu 1981 je ŽK Žito pridobil soglasje za uvedbo nočnega dela za 115 žensk. Razlogi za nočno delo žensk izvirajo iz velikih potreb tržišča (izvozna usmeritev). Hkrati je treba zaposliti več delavk pri izdelavi enega artikla, za katerega so

trenutno na razpolago vse surovine in tudi naročila. Narava dela je takšna, da zahteva pretežno »ženska dela«. Ozka grla v proizvodnji in boljša izkoriščenost strojnih zmogljivosti so nadaljnji vzroki za to odločitev.

Ženske zaposluje v nočnem času predvsem v pekarstvu za dela in naloge, pri katerih ne moremo zaposliti moške delovne sile, zaradi večjega asortimenta izdelkov in povečanih zmogljivosti.

Za nočno delo smo predvideli: 25 žensk v tozd Pekarne Ljubljana, 6 v tozd Pekarna Vrhnika, 3 v tozd Pekarna Kranj, 8 v tozd Pekarna Krško in 14 v tozd Pekarna Bežigrad, skupaj 56 žensk.

Nočno delo žena v pekarstvu nameravamo odpraviti, ko bo sprejet družbeni dogovor o razporeditvi delovnega časa v pekarstvu.

V tozdi Imperial in Šumi prav tako zaposluje 30 in 21 delavk za nočna dela. Oba v veliki meri usmerjata svojo proizvodnjo v izvoz, pogodbe o poslovanju sodelovanju pa ju zavezujejo, da pošljeta partnerjem blago v določenih rokih. Zato smo prisiljeni, da občasno organiziramo nočno delo žena.

Tudi v tozdu Triglav-Gorenjka dela v nočni izmeni 8 delavk. Narednost jih nameravajo z zaposlovanjem moških.

Takšno je stanje v DO Žito. V prihodnji številki bomo temu vprašanju posvetili več pozornosti. Naprošamo delavke iz neposredne proizvodnje, da nam pišejo o tem. S tem v zvezi pa tudi o otroškem varstvu.

Pomožne dejavnosti

Z uvedbo identifikacijskih izkaznic, postavitve nove čuvajnice in dodatnega izobraževanja bo služba zagotovila kvalitetnejše izvajanje fizičnega zavarovanja na Šmartinski 154, z novo telefonsko centralo pa rešila problem boljše telefonske povezave z zunanjimi partnerji. V skladu z zakonskimi določbami in ob povezavi z Arhivom SR Slovenije bo služba pričela z urejanjem centralnega arhiva.

Družbeni standard

Področje družbenega standarda mora v prihodnjem obdobju dobiti večjo veljavo, saj od njega v veliki meri zavisi zadovoljstvo delavcev, kar ima za posledico višjo produktivnost.

V letu 1982 bo strokovna služba koordinirala akcijo, v kateri bi se letovanja v počitniških domovih Žita udeležilo čim večje število naših delavcev. Zato pa je potrebno vse počitniške zmogljivosti združiti, vložiti ustrezna sredstva za vzdrževanje in posodobitev, in v okviru finančnih možnosti povečati število postelj za letni oddih delavcev.

V okviru reševanja stanovanjskih problemov delavcev bo služba za družbeni standard pripravila strokovne predloge za ustanovitev stanovanjske zadruga ŽK Žito, v okviru katere bi bilo reševanje stanovanjskih problemov lažje in predvsem — cenejše.

Na področju zdravstvene zaščite delavcev, tako preventivne, kurativne kot tudi zobozdravstvenih storitev, bo služba izdelala predlog za lastno ambulanto oziroma predlog za sovlaganje sosednjih delovnih organizacij za izgradnjo skupne ambulante.

Prav tako bo izdelan predlog za enotno koordinacijo pri prehrani delavcev med delovnim časom.

Pravno področje

Poleg zastopanja pred sodišči in upravnimi organi in sodelovanja pri sestavi pogodb bo ena izmed temeljnih nalog te službe registracija temeljnih oziroma delovne organizacije pri pristojnem sodišču. V letu 1982 bo izvedena tudi revizija osnovnih samoupravnih splošnih aktov delovne in temeljnih organizacij.

Informiranje

Informiranje je funkcija, od katere je v celoti odvisno pravilno in smotrno odločanje, tako v vlogi člana družbenopolitičnih organizacij kot tudi delegata v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja. Zato je potrebno vlogi te službe dati večji poudarek, ki ga bomo dosegli s povezavo vseh samoupravnih organov v okviru delavskega sveta delovne organizacije, preko konference osnovnih organizacij zveze sindikata, koordinacijskega sveta ZSMS in, seveda, s skupnimi akcijami v okviru ZK. Tehnično pa bomo izvajali informiranje s pomočjo internega časopisa Glasnik, oglasnih desk in drugih oblik obveščanja, predvsem pa z aktivno pripravljenostjo, da v procesu informiranja sodelujemo vsi delavci ŽK Žito.

Ljudska obramba, družbena samozaščita in varstvo pri delu

Obe funkciji, ki sta strokovno vodeni s strani DSSS, izvajamo na podlagi zakonov in drugih podzakonskih predpisov v vseh temeljnih organizacijah. V letu 1982 bo osnovna naloga izobraževanje delavcev s teh področij in, seveda, vnašanje zasnov ljudske obrambe in družbene samozaščite v vse pore življenja in delovanja Živilskega kombinata Žito kot celote.

Poleg navedenih nalog, razdeljenih po posameznih službah, bo delovna skupnost kot celota vodila, usmerjala in strokovno sodelovala pri nalogah, ki jih ne moremo uvrstiti samo v posamezno službo, ampak so plod sodelovanja vseh strokovnih služb, tozdvov in družbenopolitičnih organizacij. Med temi nalogami moramo poudariti predvsem:

- volitve v samoupravne organe
- volitve v družbenopolitične organizacije
- volitve v družbenopolitične skupnosti na ravni občine, republike in federacije
- predloge statusnih sprememb in izvedbo referendumov.

Delovna skupnost bo izvajala tudi naloge, ki ji jih bodo tekom leta poverile, zaupale in od nje zahtevale temeljne organizacije združenega dela.

Vse navedene in dodatne zadolžitve pa bo delovna skupnost lahko prevzela in prevzemala ob predpostavki, da navedene funkcije združimo na ravni **delovne organizacije**, za kar imamo vse osnove, tako v Zakonu o združenem delu kot tudi argumente v ekonomskih ocenah.

Združevanje teh funkcij, brez podvajanja, brez tega, da bi opravljali enake naloge v tozdi in v DSSS, nam bo omogočalo, in dajalo pozitivne rezultate, hkrati pa zagotavljalo kvalitetno izvajanje nalog, za katere so temeljne organizacije pooblastile in zadolžile delovno skupnost.

Poleg tega, da bomo v letu 1982 organizirali in po potrebi tudi reorganizirali skupne službe tako, da bodo v največji možni meri njeni izdelki uporabni za tozde, bomo tudi zmanjšali število nadur na minimum. Število zaposlenih se mora v okviru delovne skupnosti gibati v okviru dogovorjenih družbenih norm, dodatno zaposlovanje pa naj bi potekalo le z zaposlovanjem in iskanjem ter razporejanjem ustreznih kadrov znotraj delovne organizacije.

Za zagotovitev ustrezne ravni izvrševanja delovnih zadolžitev pa je nujno še enkrat poudariti, da moramo vse navedene funkcije združiti na ravni Delovne organizacije Žito ter s tem omogočiti pretok informacij iz tozdvov v Delovno skupnost skupnih služb in obratno. Vse zahtevane naloge, ki si jih je DSSS zadala, moramo s široko pripravljenostjo vseh delavcev v vsaki temeljni organizaciji in DSSS, predvsem pa z aktivno vlogo družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov, spremeniti v konkretno samoupravljsko akcijo.

Imena in naloge

Za uresničevanje vsega navedenega je potrebna tudi povsem konkretna odgovornost, ne vseh za vse. Poskrbeti moramo za to, da bomo vselej vedeli, kdo za kaj odgovarja, in to s sprotnim, utemeljeno kritičnim spremljanjem našega dela.

Osnovni stebri plana 1982 po večjih dopolnitvah trdnejši

Miša Korpe

Planiranje v današnjem času bi lahko primerjali vožnji z avtomobilom po cesti — enosmerni in opremljeni z vsemi prometnimi znaki, teh pa ni malo. Ni malo tudi samoupravno sprejetih aktov, ukrepov in drugih določil, ki usmerjajo in krojijo končni poslovni rezultat posamezne tozdv, z namenom, da dosežemo zaželen efekt na nivoju celotnega gospodarstva. Stabilizacija je še vedno glavni cilj, zato so tudi vsi gospodarski ukrepi podrejeni temu cilju, so izrazito restriktivni, omejevalni na vseh področjih — pri trošenju materialnih stroškov, pri sredstvih za splošno in osebno uporabo, pri sredstvih za razširjeno reprodukcijo, itd.

Celotni prihodek 1982

Celotni prihodek se bo predvidoma povečal za 17,2% v primerjavi z letom 1981, seveda pod pogojem, da se bodo cene gibale v okviru načrtovanih premikov cen v letu 1982, kot je predvideno z resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana za obdobje 1981—1985 za leto 1982, ki navaja, da skupna rast cen na drobno (primerjava december 82 nasproti december 81) ne bo preseгла 15%, po posameznih dejavnostih pa 12 do 16%. Še posebej moramo poudariti, da zagotavljanje sred-

PLAN DELITVE CELOTNEGA PRIHODKA ZA LETO 1982 IN PRIMERJAVA Z LETOM 1981

	Plan 1982	1981	Indeks
CELOTNI PRIHODEK	4 300 518 208	3 668 821 595	117,2
Porabljena sredstva	3 124 103 836	2 680 115 201	116,5
DRUŽBENI PROIZVOD	1 176 414 372	988 706 394	118,9
Minimalna amortizacija	98 611 125	64 205 889	153,6
DOHODEK	1 077 803 247	924 500 505	116,5
Davki in prispevki	229 112 375	188 771 958	121,3
Pospešena amortizacija	49 140 760	44 834 126	109,6
DSSS	59 207 650	52 129 510	113,5
ČISTI DOHODEK	740 342 462	638 764 911	115,9
Osební dohodki	503 284 163	422 711 890	119,0
Stanovanjska gradnja	31 245 509	32 612 555	95,8
Drugi nameni v SP	33 179 846	28 350 948	117,0
Poslovni sklad	146 941 093	132 570 928	110,8
Rezervni sklad	25 691 851	22 136 140	
Za druge sklade	—	382 450	116,0
AKUMULACIJA	221 773 104	199 541 194	111,1

stev za razvoj posamezne tozdv ni dovoljeno prek visokih prodajnih cen, temveč le s krepitvijo kvalitetnih faktorjev gospodarjenja. Tu smo šibki. Preveč se oprijemljemo besed, dejanja pa so nam tuja.

Rast celotnega prihodka je seveda pogojena z rastjo količinske proizvodnje in sicer za 3,2%, kar je prikazano v spod-

nji tabeli. (Zaradi nezadostnih podatkov za vse tozdv v tabeli ni vključena količinsko slaščičarska dejavnost, promet skladišč, prevoznih parkov in maloprodajne trgovske mreže.)

Podatki nam kažejo, da mlinska dejavnost ostaja pri fizičnem obsegu v primerjavi z letom 1981 na enaki višini. Vendar bo tudi te količine možno realizirati samo, če bo zagotovljena potrebna kvota pšenice. Danes pa še ne vemo, ali bodo mlini mlieli vse leto ali ne. Podobne probleme s surovino imata tudi Gorenjka in Šumi. Ne nazadnje se pritožujejo tudi predstavniki pekarsstva, da ni možno realizirati planiranih količin posebnih vrst kruhov, ker ni mok, tudi novih pekarskih strojev, s katerimi bi popestrili pekarsko ponudbo, ni možno uvoziti.

Dohodek bo v tem letu naraščal z nižjo stopnjo kot celotni prihodek. Če bo realizirana stopnja renjka in Šumi. Ne nazadnje se čanje dohodka največ za 16,5%. Vzrokov je več: povečanje porabljenih sredstev, posebno še osnovnih surovin, električne energije, transporta in drugih materialnih stroškov prehiteva korekcije naših cen, povečala se je minimalna amortizacija za 53,6%, kar je umestno, saj je splošno znano, da zbrana sredstva za amortizacijo ne omogočajo zamenjave strojne opreme.

Osební dohodki

Pri oblikovanju sredstev za osebne dohodke smo vezani z družbenim dogovorom o razporejanju sredstev za osebne dohodke na rast družbenega proizvoda, ki znaša po planu za l. 1982 18,9%; to pomeni, da se sredstva za osebne dohodke lahko povečajo na nivoju delovne organizacije za 17,67%, naš plan pa predvideva že povečanje za 19%. Planirana sredstva za OD po temeljnih organizacijah so sicer pravilna, vendar ker upo-

PLAN FIZIČNEGA OBSEGA PROIZVODNJE ZA L. 1982 TER PRIMERJAVA Z REALIZACIJO 1981 PO DEJAVNOSTIH

	Doseženo 1981 kg	Plan 1982 kg	Indeks
MLINI	72 172 970	72 729 500	100,77
Mlin Ljubljana	38 248 478	37 800 000	98,83
Mlin Homec	9 584 295	9 824 000	102,50
Mlin Vir	9 938 500	10 131 000	101,94
Mlin Vrhnika	11 309 429	11 300 000	99,92
Mlin Bistra	2 584 890	3 054 000	118,17
Usluž. mlini	507 378	620 000	122,20
PEKATETE	3 280 273	3 600 000	109,75
PEKARNE	46 997 748	48 931 516	104,12
Šmartinska	12 378 712	14 119 000	114,06
Kamnik	1 643 784	1 981 060	120,52
Radomlje	504 611	—	—
Kočevje	1 337 079	1 565 000	117,05
Trbovlje	1 444 042	1 487 000	102,98
Lesce	5 366 257	5 478 000	102,08
Tržič	1 016 138	822 000	80,90
Novo mesto	4 155 158	3 640 000	87,60
Keksarna	25 888	30 000	115,88
Črnomelj	1 797 704	1 804 000	100,35
Trebnje	319 484	867 000	271,38
Kranj	4 611 822	4 650 000	100,83
Krško	1 861 291	1 897 501	101,95
Brežice	1 460 319	1 455 000	99,64
Vrhnika	3 088 489	3 076 000	99,60
Bežigrad	5 986 970	6 060 000	101,22
KONDITORSTVO	11 915 497	13 398 000	112,44
Šumi	6 079 584	6 770 000	111,36
Imperial	2 670 072	3 010 000	112,73
Mehko pecivo	1 292 953	1 500 000	116,02
Gorenjka	1 323 939	1 510 000	114,05
Zmrznjena hrana	548 949	608 000	110,76
SKUPAJ	134 366 488	138 659 061	103,20

Nadaljevanje s 3. strani

števamo tudi v tistih tozid, ki nimajo zadostne rasti družbenega proizvoda, rast osebnih dohodkov za 12 %, kot delovna organizacija že po planu presegamo dovoljeno mejo. Prav osebni dohodki predstavljajo področje kjer bo potrebno v tem letu realizirati določene spremembe, predvsem zagotoviti usklajenost v nagrajevanju za sorodna dela in naloge, zmanjšati prevelika odstopanja v vrednosti točke, ker vse preveč operiramo pri nagrajevanju z rezultati dela, ko je vsem jasno, da imata pri odmeri dohodka oz. družbenega proizvoda še vedno največjo vlogo tržišče in cena.

Sredstva za razširjeno reprodukcijo

Planirana stopnja rasti sredstev za akumulacijo znaša 11,1 %, kar pomeni pri predvideni stopnji inflacije dinarja padec rasti.

Vendar v prehrambeni industriji v letošnjem letu ni pričakovati boljših uspehov. Realno bo že uspeh, če bomo uspeli zadržati enak delež akumulacije v celotnem prihodku, kot je ta znašal v letu 1981, tj. 5,4 %.

Podrobna delitev CP 1982 je prikazana v tabeli na strani 3.

Na kratko bi lahko zapisali, da je plan za leto 1982 z objavo plana delitve celotnega prihodka zaključen, vendar temu ni tako. Treba bo marsikaj dopolniti tudi na področju samouprave, na področju organiziranosti posameznih služb, oz. tozid, na področju sistema investiranja, ki vlada trenutno pri nas in za katerega ugotavljamo, da ni najbolj uspešen, in še in še. Dovolj je gradiva, ki ga bo potrebno objaviti od časa do časa tudi v našem Glasniku, posebno še zato, ker si vsi želimo dobrih informacij.

Koliko bomo letos izvozili?

Ob predlogu plana za leto 1982 so za nas vse najbolj zanimive številke, ki govorijo o izvozu. Ob srečanju s trgovskimi potniki, ki so tožili o sklenjenih pogodbah (recimo za ŠŠŠum bonbon), ki jih zaradi pomanjkanja uvoženih — bolje neuvoženih surovin niso mogli uresničiti — je pridobivanje deviz še nadalje ena glavnih nalog. Seveda vse temeljne organizacije ne morejo izvažati, zato pa pričakujejo, da bomo uravnali devizne kvote znotraj DO tako, da bo lahko vsak kupil za devize najnujnejše, kar rabi za nemoteno proizvodnjo.

Letošnje izvozne načrte smo si zastavili na osnovi lanskoletnih rezultatov, ki jih navajamo za primerjavo:

TOZD	Izvozil v 1981	Planira za 1982
Imperial	700 525 kg	810 000 kg
Šumi	724 422 kg	1 060 000 kg
Tehnični obrati (plastične doze)	36 998 kosov	70 000 kosov
Mlini (oves)	1 780 315 kg	1 000 000 kg
Triglav-Gorenjka	—	110 000 kg
Pekarne Ljubljana,	273 000 kg	500 000 kg
DE Pekatete (testenine)	(kliring) 47 760 kg konvertibilno)	

Navedene količine za leto 1982 pa bosta tozda Imperial in Šumi po predvidevanjih še povečala, tako da bi Imperial izvozil za 1 000 000 kg izdelkov, Šumi pa za 2 055 000 kg.

Pri Šumiju zavzemajo posamezni proizvodi takšen delež pri celotni količini predvidenega izvoza: Lizike Poli 200 000 kg, Visoki C 360 000 kg, Fru-fru 500 000 kg.

V letu 1981 pa je bil delež posameznih Šumijevih proizvodov za izvoz sledeč: Lizike 169 172 kg, Visoki C 153 484 kg, Fru-fru 371 880 kg, penene banane 6820 kg, Alpski mlečni bonboni 23 066 kg.

To je ustaljen, »železni« program že znanih proizvodov. Svet pa hoče NOVOSTI. Koliko od okrog 15 proizvodov, ki jih je pripravil tozid Razvoj-inženiring za leto 1982, bo prodrlo na svetovno ali vsaj na jugoslovansko tržišče? In še: kakšno vsoto smo namenili reklamati?

Delež posameznih Imperialovih proizvodov pri izvozu je bil sledeč: cigarete 184 605 kg, draže 209 329 kg, cekini 149 330 kg, Mix 144 609 in ploščice 12 650 kg.

V živo

Boleči in pohvalni drobci s potniške konference

Ivan Cimerman

Obračun in dogovor trgovskih potnikov je bil odkrit in skorajda preveč zaostren

Če zapišemo, kaj je slišalo uho in sicer slepo zapišemo, so od središča eksplozije prileteli sledeči drobci: (imen »bombašev« nismo zapisali).

— Bodimo ponosni, da smo Žitovi! Ljudje nas radi vidijo na tržišču.

— Rad bi se zahvalil tovarišem iz tozid Pekarne, ki so oskrbovali slovensko tržišče.

— Vemo, zakaj pada proizvodnja mehkega peciva! Velika proizvodnja, veliko tržišče pripomoreta k nižjim cenam. Izgubljeno Makedonijo pridobimo nazaj!

— Pet nas pride v isto trgovino, prodajat isti artikel. Kupec nas samo debelo gleda.

— Beograjski oskrbovalci tržišča dajejo 25 % »soudležbe«, mi pa samo 16 %.

— Dobil sem avtomobil, star 8 let, ne morem ga niti zakleniti, zato blago ni varno! To je sramota za Žito!

— Plani so prenapeti. Kaj je plača, ki iz njih izvira? Kje je stimulativni del? In posebni pogoji — zima, sneg, dež?

— Takole je: če kupijo v Pionirju in Zvečevu konkurirati s čokolado, morajo nujno vzeti še žvečilno gumo. Eno je pogoj za drugo.

— Slabo je sodelovanje med neposrednimi proizvajalci, Blagovnim prometom ter trgovskimi potniki. Plan prodaje dobimo, pa marš, na teren! Nobene koordinacije!

— Vsak bančni uslužbenec dobi 15 000 plače. Kaj pa mi, potniki?!

— Šumijev bonbon ŠŠŠum smo prodajali 14 dni, nabrali naročilnice, zdaj pa ga ni v skladišču. Kako naj to sporočim kupcem?!

— Žvečilno gumo in bonbone kupujejo ljudje, ko imajo že polno košaro osnovnih živil, mleka, kruha in drugega.

— Žito hoče denar od kupca v 15 dneh, konkurenti pa v 11 ali 12 mesecih.

— Bazooka ima zelo slabo embalažo, neokusno izgleda!

— Imperial C guma je bila dobro sprejeta na tržišču, prav tako žvečilna guma Šport. S primerno propagando jo moramo obdržati na tržišču.

— S prodajo žvečilne gume bodo še velike težave. Trgovine so polne zalog.

— Smešno je, če pošlje Žitovo knjigovodstvo račun za 15,00 din obresti.

— KJE JE REPREZENTANCA, vzorci, vse leto je nimam prav nič!

— Takšnega nerazumevanja za probleme potnikov pa še ni bilo. 27 let že delam za Žito. Nihče nas ne posluša. Ni sodelovanja.

Ni podoficirjev! To se nam bo masčevalo tudi na terenih v Sloveniji! Zakaj se vodstvo nič ne pokaže na terenu? Vsaj trikrat na leto naj pridejo!

— Gledali smo Imperialovo reklamo na TV, pa nihče ni vedel, da Imperial spada v Žito. Manjkal je Žitov znak.

— Ne sedite v pisarnah! Tekajte še vi po terenu!

— Enkratno letno srečanje trgovskih potnikov je odločno premalo. Vsake tri mesece analizirajmo periodični proračun. Dogovorimo se, kako bomo rešili problem vezane prodaje čokolade, žvečilne gume in peciva. V juniju 1981 smo se dogovorili za tržišče mehkega peciva, do februarja ga še ni. Gonja za surovinami nas vse zaposli, tako da se ne moremo posvetiti terenu.

Trgovskim potnikom Žita so predstavniki tozda Razvoj-inženiring predstavili vrsto novih proizvodov, ki bodo letos osvajali kupce

Napake potnikov pa so:

— Zahtevali ste proizvode, ki jih že dolgo ne delamo več, kot so melisnice.

— Prodajali ste kupcem, ki so v sanaciji!

— Štajerska je zatajila. Imeli smo vse adute na tem tržišču, pa smo jih izgubili.

— Šumi ima 600 ton zalog. Nekaj delavcev smo dali v pekarno, ker jih ne moremo odpustiti. Včasih smo zamižali, danes ni tako. KDO JE TISTI KRIVEC?

— Kdaj bomo s proizvodnjo zmrznjene hrane prodrli na jugoslovansko tržišče? In slovenska obala, Portorož, hoteli, restavracije, menze?

— Najprej bomo poslali moko našim pekarnam, nato jo dobi trgovina na drobno. Če ne bo pšenice iz uvoza ali rezerv, ne bo osnovnega kruha, kaj šele posebnih mok!

— Štraus je zbolel, ni šel v pokoj. Imel je le 78 strank, polovico od teh, 39, sem dobil jaz, poleg mojih 563. To je preveč, ni mogoče vseh obiti! Potrebujemo novega potnika za to območje.

— Črtajte kupce, ki jih ni več. Trgovine so lahko že porušene!

— Za vojsko prodajam. V kantino so prišle mravlje, pa ne kupujejo več. Ko bodo uredili z mravljami, bodo spet naročili. — Medenko, Medenko, vsi bi ga radi. Ta debata je brez pomena. Plan smo 100 % dosegli, več pa stroji ne zmorejo. Pika!

— Če bi poslovodja dobil denar v žep, bi že pazil, da ne bi prišlo do zaloga. Tako pa gre pokvarjeno blago na račun firme, pa se ne briga preveč. Kako torej doseči delitev rizika s poslovodjem?

Blago bomo prodali na terenu, ne v pisarnah!

Iz popotne torbe naših trgovskih potnikov

Ivan Cimerman

»Pravijo, da je tržišče odprto in da je konkurenca neusmiljena. Nekateri potniki, ki prodajajo samo določene proizvode, pa menda »zapirajo« tržišče, ker nanj ne pustijo drugih, da bi prodajali enake proizvode. To dosežejo z maržami, »osvojitvijo« kupcev, tudi z raznimi metodami, ki niso za javnost. Kako se torej kupci in prodajalci srečujejo, in ali se ta metoda masčuje?«

Odgovarja predstavnik za Dalmacijo Tihomir Baumgartner: »Dandanes zapirajo tržišče na razne načine. Neki naš konkurent proda konditorske proizvode svojim kupcem pod določenimi pogoji, pa jim daje poleg le-teh tudi čokolado. Te pa mi zdaj nimamo. Zato ne moremo »parirati« potnikom, ki zastopajo večje proizvajalce čokolade, kot je Zvečevo, Kraš itd. Kar zadeva prodajo kanditnih izdelkov, je Žito v Dalmaciji na tretjem mestu, takoj za Krašem in Kanditom, za nami pa je Pionir. Zapiranje tržišča pogojuje vezana prodaja proizvodov (če hočete kupiti bonbone, morate vzeti še testenine). Poleg tega »močnejše hiše« zahtevajo dolgoročno posojila, plačilo v devetdesetih ali 120 dneh... Za nas pa je to nemogoče, saj nimamo lastne proizvodnje sladkorja, ne kakavovca, ne drugih surovin za proizvodnjo, ki jih moramo plačati dobavitelju že vnaprej. Zato imajo pred nami določene prednosti.«

»Kako pa se Kraš ali Soko Nada Štark oskrbuje s sladkorjem? Ali imajo kakšne boljše pogoje od nas, tozda Triglav-Gorenjka?«

Tihomir Baumgartner je strnil dolgoletne izkušnje

»Kolikor mi je znano, poteka dobava surovin po določenem ključu, moči proizvodnje vsake tovarne in možnosti nabave. Zvečevo dobiva kakavovec v zameno, ker izvaža svoj konjak in brandy in druge proizvode, prav tako Kraš, v zadnjem času tudi Soko Nada Stark.«

»Sodobna komerciala zahteva določene 'injekcije', kar pomeni, da mora biti tisti, ki prodaja, tudi prisoten na tržišču, ne le prek trgovskih potnikov. Prihajati mora h kupcem tudi sam, da na kraju samem vidi, kaj se dogaja, da navezuje in utrjuje stike?«

»Naši vodilni iz tozd Blagovni promet so v letu 1981 prispeli samo enkrat do Splita, medtem ko so predstavniki naše konkurence prišli štiri ali petkrat. Zlasti v začetku sezone prihajajo predstavniki Kraša, Kandita in Zavzeto sklepajo s kupci izredne aranžmaje in pogodbe. Mi kot predstavniki Žita nimamo pravice, pooblastil, da nudimo kupcem karkoli drugega, razen kondicij, za katere smo se dogovorili.

Zdaj, ko je čutiti krizo in pomanjkanje mnogih proizvodov, bi morali biti bolj prožni in prilagodljivi. Zato morajo naši vodilni biti čimveč na terenu, ne le v Dalmaciji, temveč tudi po drugih območjih. Blago prodajamo na terenu, ne pa v pisarnah!«

Vzorcev za kupce ni dovolj

»Ko ste na pohodu po vašem terenu, potrebujete vzorce izdelkov, nov, izpopolnjen katalog. Kadar se menjajo kupci in nastopijo službo novi ljudje, jih morate na novo seznanjati z vsem, kar je bilo do takrat storjeno, z izdelki.«

»Kataloge posameznih tozdov imamo, vendar so že malce zastareli. Najbolje se predstaviš tako, da imaš s seboj vzorce. Ta sredstva so pri nas silno majhna, tako da ne moremo vsakič, ko obiščemo kupce, le-tim ponuditi vzorcev. Za lansko leto sem imel za svoje območje, kjer prodajam, le dva stara milijona na razpolago. To ni nič! PREDLAGAM, DA POVIŠAMO VSOTO REPREZENTANČNEGA FONDA, saj se nam bo to še kako obrestovalo!

Vili Blašković

Potniška konferenca je za nami in na pragu leta 1982 bomo morali z našimi trgovskimi potniki vred začeti marsikaj drugače, na novo. O tem občutljivem področ-

ju dela je spregovoril tov. Vili Blašković:

»Moje območje seže od severozahodne Hrvaške, od Varaždina, prek Karlovca, Bjelovara, Siska, Reke, do Senja, Gospića, Slunja, proti Zagrebu. Tu prodajam že 13 let. V začetku sem prodal okrog 180 ton blaga letno, kar se je v letu 1980 in 1981 povečalo na okrog 500 ton. V glavnem prodajam konditorske proizvode tozd Šumi, zelo malo pa za Imperial in Triglav-Gorenjko. V najboljših pogojih sem prodal 25 do 30 ton Gorenjkinih izdelkov. V okolici Zagreba je Kraševo prodajno območje in tod vlada zelo močna konkurenca. Ker ima tudi Kandit svoje konsignacijsko skladišče v Zagrebu, je to tržišče temeljito 'obdelano'. Zato so potrebni

Vili Blašković

veliki napor, da lahko prodamo naše letne količine.

V zadnjih mesecih imam težave z naročilom blaga, ker manjkajo posamezne vrste proizvodov, ki jih v Žitu ne morejo proizvesti, to pa se odraža pri manjši prodaji, kakršna je bila v letu 1981. Zelo težko je napovedati, kako bo v letošnjem letu, saj je kupna moč na jugoslovanskih tržiščih, ne le na mojem, zelo upadla. Zato pričakujemo, da bo konkurenca, boj za kupca še srditejši.

Da bi se obdržali in uspeli na tržišču, smo Žitovi trgovski potniki posredovali nekaj konkretnih predlogov o nadaljnjem delu na letni potniški konferenci.

Čeprav smo se v konditorski panogi dogovorili, da ne bomo nudili posebnih ugodnosti, da bi pritegnili kupce, naši konkurenti ta odgovor kršijo.

Zelo smo prizadeti, ker je zmanjkalo Gorenjkine čokolade. Prodaja bonbonov in žvečilne gume je pri vseh kupcih vezana na prodajo čokolade. Že poprej Gorenjkine zmogljivosti niso bile velike, zdaj imajo še občutno manjšo proizvodnjo zaradi zavrtega uvoza surovin in repromateriala. Upamo, da bomo v letu 1982 te težave izgladili, po drugi strani pa vidim veliko notranjih rezerv, ki bi jih morali upoštevati, da bi več prodali. Ena teh rezerv je v hitrejši dostavi blaga, da bi ga ne čakali celo 20 dni, kar se nam je v letu 1982 nekajkrat dogodilo. Učinkovitejši bomo morali biti tudi pri 'obdelavi' samega tržišča.«

»Pogrešate pri svojem delu osrednji Žitov katalog, kjer bi predstavili kupcu vse proizvode? S kakšnimi katalogi se predstavite kupcem?«

»Imamo kataloge tozdov Šumi, Imperial in Triglav-Gorenjka. Narejeni so bili pred tremi leti, zdaj pa so že zastareli, zato uporab-

ljamo nadomestne mape z novimi proizvodi, enotnega barvnega kataloga pa Žito nima. Obstojče kataloge bi morali dopolniti z novimi artikli, da bi imel kupec celoten pregled nad vsemi proizvodi, širokim izborom vsega, kar prodajamo.«

»Na konferenci smo slišali, da se zgodi, da trgovski potnik ponuja določen proizvod, ki ga v Žitu več ne proizvajamo. Kje se pretrga nit obveščenosti. Ali veste, kaj imamo v skladiščih, za vsak teden posebej?

Trgovskega potnika bi morala vsaka temeljna organizacija, za katero prodaja, sproti obveščati o zalogah določenih vrst izdelkov. Ali mislite, da potrebujemo za vse tri izvozne tozde, Šumi, Imperial in Triglav-Gorenjka (pa še za DE Pekatete) koordinatorja, ki bi vse to usklajeval?«

»Koordinatorja imamo, to je tozd Blagovni promet. V zadnjih dveh letih so bile v tem tozdu kadrovske spremembe, ki so vplivale na določene slabosti in pomanjkljivosti. Obveščajo nas o novih izdelkih. Vendar vsi zavisimo od uvoza surovin. Tako smo začeli prodajati novi bonbon ŠŠŠum. Po štirinajstih dnevih pa so nam sporočili, da ga je zmanjkalo in ga ne morejo več izdelovati. Proizvodnja je zastala, po osmih dnevih smo zvedeli za to, medtem pa smo že sklenili s kupci pogodbe, ki smo jih morali preklicati. Seveda takšno ravnanje sproži negodovanje kupca in krha naš ugled. Če bi hoteli biti uspešni na tržišču, bi morali nuditi komplet izbor izdelkov, ki jih izdelujejo v Šumiju. Kupcu lahko v tem primeru ponudiš nadomestne izdelke, če zmanjka v skladišču na primer ŠŠŠum bonbonov.«

»Pri tako imenovanih časopisnih hišah kot so Vjestnik, Borba, Slobodna Dalmacija itd. prodajajo največ žvečilno gumo in razne manjše zavitke konditorskih izdelkov.

Zanima nas, kako sodelujemo z njimi in kako bi lahko tovrstno prodajo še razširili? Nedvomno je pomembno vedeti tudi to, kaj prodaja konkurenca in kako bi zapolnili vrzeli na tem tržišču?«

»S časopisno hišo Vjesnik dobro sodelujemo. Za nas prodajajo žvečilno gumo (cigarete, Bazooko, Relax, Šport). Za njih so ustrezne pošiljke po 100 do 150 kosov v paketu, uvrščamo pa jih med »drobno pakiranje«. Poleg Vjesnika prodaja Žitove izdelke še Tobak po vseh večjih mestih našega prodajnega območja (Zagreb, Reka, Bjelovar, Varaždin). Po teh kioskih prodajajo tudi 100 gramske vrečke bonbonov, vendar je izbor zaradi pomanjkanja prostora zelo omejen.

V prodajalnah klasičnega tipa prodajajo največ teh 100 gramskih pakiranj bonbonov. Šumijevi bonboni, kot so Herba, Ginseng, Malcevit, ter v manjših, 40, 50 gramskih količinah, so zelo iskani.«

»Brez dobre reklame ni dobre prodaje. Kakšna bi bila po vašem mnenju uspešna, enotna Žitova reklama, ki bi predstavljala vse temeljne organizacije z njihovimi izdelki. Gre za ENOTNO CELOSTNO PODOBO Žita, ki si jo ustvari kupec, ne pa za posamične reklamne izpade posameznih tozdov, ki jih 'tišči-jo' zaloge ali ki uveljavljajo nov proizvod? V ta namen so potrebna združena sredstva za reklamo (TV, tisk, radio) in prednostne reklame za proizvode, ki jih ima, recimo, Šumi na zalogi?«

Kupec je naš sodnik

Kako prodajamo svoje izdelke?

Ivan Cimerman

Obiskal sem štiri prodajalne, zaenkrat samo v središču Ljubljane, kar naj bo iztočnica za naslednjo akcijo. To so bile tri Emonine prodajalne: Maximarket, Supermarket in samopostrežna na Titovi 25, ter Delikatesa na Titovi 28. V vseh sem zastavil samo eno vprašanje: Kako prodajate Žitove proizvode? Vprašanje se je nanašalo na konditorske proizvode, manj na mlinarske. O pekarskih pa drugič.

V vseh treh Emoninih prodajalnah naročajo blago prek osrednje nabavne službe na Šmartinski 130. Poslovodje ga prevzemajo vsak teden ali na 14 dni. Tokrat bomo brez hvalisanj za beležili nekaj kritičnih dejstev v želji po izboljšanju stanja. BALDRISA: Kupci trde, da imajo ti bonboni zelo dober okus, vendar jih trgovina na Titovi 28 ne bo več naročila. Zakaj? Zato, ker je embalaža neustrezna, bonboni se sprimejo v kepo, ki je vse prej kot privlačna za kupca.

LIMONCE: Ostri robovi teh bonbonov često poškodujejo pretanko embalažo in se razsujejo po košari ali na tla. Kupci jih ne kupujejo pogosto.

ŠVICARSKI MENTOL: Veliko vrečk je počenih »po šivih«, lepilo je slabo. Prodajalke jih ne upajo preložiti, prešteti, saj vrečke v rokah razpadajo. (Ta bonbon ima na sredi KRIŽ, simbol križev in težav. Rabi rešilca!) FRU-FRU: Odkar je za ta proizvod usahnila reklama na radiu in televiziji, ga ne kupujejo več tako kot poprej.

IGLU: Ni povpraševanja po njem. Več reklame!

CIK-CAK: Ga dokaj radi kupujejo, vendar je večkrat zlepljen skupaj.

RELAX-FRESH: V staniolskih vrečkah je večkrat zlepljen, neprivlačen. Poprej smo ga prodajali v domiselnih škatlicah. Boljša je dražja embalaža in prodana zaloga kot pa cenena embalaža in zavrženi milijoni!

»Najučinkovitejša reklama, najmočnejši medij je televizija, hkrati pa je najdražja. Zato je mogoče plačati takšno reklamo samo za prodajo izdelka, ki ga proizvajamo v velikih količinah. Na območju Hrvatske pa je zelo primeren medij Radio Zagreb s svojim II. programom, Radiom Jadran. Po anketah, ki so jih izvedli med poslušalci, ima ta program največ poslušalcev na Hrvaškem. Zlasti je zanimiv v času poletne turistične sezone, saj ga poslušajo v vseh obmorskih krajih. Oddajajo tudi v tujih jezikih od 11. do 12. ure. S pomočjo radia Zagreb bi lahko tudi tujce seznanili z Žitovimi proizvodi. Ta sezonska reklama bi ne bila draga, imela pa bi lahko velik učinek na kupce.

Novega izdelka, pa naj bo še tako dober in nenavaden, kupec ne bo zahteval v trgovini, če ga predhodno ne bomo z njim seznanili in vplivali na nakup. Zato je nujno potrebno seznaniti bodočega kupca z novimi izdelki, ker ob poplavi izdelkov drugih proizvajalcev, ki imajo odlično utečeno, redno reklamo, nov Žitov izdelek le stežka prodre.«

Primerjava cen

Pozoren kupec takoj vidi RAZLIKE V CENAH IZDELKOV RAZLIČNIH PROIZVAJALCEV, ki se ponujajo na policah. Pri žvečilni gumi ga ne moti nekaj gramov več ali manj, kar je važno za proizvajalca (ob 10 in več tonah). Najbolj ga pritegne privlačna embalaža, zlasti otroka, tega »največjega kupca«. Na policah se »bratijo« tile konkurenčni proizvodi:

BAZOOKA Imperial, 6 g — 1,27 din za kos

PLIVA, KRCKO, 7 g — 1,10 din za kos

EFEKTA, KRAŠ, 7 g — 3,04 din za kos

GUMI ŠPORT, Imperial, 4,5 g — 0,93 din za kos

BALTAZAR, 65,6 g — 16,16 din Kraš (komplet večjih kosov)

Komplet Baltazar se ponaša z izjemno lepo, vpadljivo embalažo. Kupci, ki so pod vplivom televizijskih risank in stripov, ga kupujejo v velikih količinah.

BUŠKO ali bolje blagohotno svarilo sem dobil na Titovi 25 zaradi nesolidnega ravnanja s keksi iz slaščičarne Brežice. V prodajo so vzeli 28 folij mešanega čajnega peciva za ceno 35,00 din. Izdelek je imel rok trajanja do 15. 9. 1981. Čeprav so trgovci prek potnika prosili, da ga proizvajalec vzame nazaj, ko mu je potekel rok trajanja, je bilo zaman. Še vedno premetavajo staro pecivo v pretesnem skladišču. Opozorilo, ki naj bo vzpodbuda!

Nič novega, nič drznega?

Poslovodja Majda Kodeh je povedala, da so najbolj iskani Žitovi proizvodi ŠŠŠum, Visoki C, penene banane, Alpski mlečni bonbon, Herba in Fouree lešnik (tega niso imeli na zalogi). Tu je še Bacchus in — skrivnost — jajčka, tista velikonočna, med kupci je mnogo vernikov, ki imajo svoje zahteve, Velika noč pa je bila blizu.

Trgovska praksa je tudi, da naročajo izdelke, za katere je proizvajalec že naredil ustrezno reklamo, torej znane, uveljavljene, take, ki jim ne ostanejo za dve inventuri!!!

Magične besede so: **Znižane cene, razprodaja, 40% znižane cene.** Tako so prodali Fructo — v dveh dneh, ko je že skoraj obležala na policah.

Za prodajo mok trdijo, da ne morejo pristati na »nož na grlo«. Po logiki proizvajalca naj bi trgovec, ki kupi 50 vreč moke, moral kupiti še 30 vreč otrobov. Skladišče je pa majhno. Namenske in krmlilne moke ter otrobov — ni. Ta izkušnja je stara nekaj mesecev. Dandanes se borijo peki za vsako vrečo moke. Če ne uvozimo pšenice, ne bo vreč. V prodajalni na Titovi 25 je zmanjkalo ob mojem obisku Imperialove žvečilne gume Šport, dokaz, da je iskana. Tudi lizike so na vrhu top liste. Nič novega, nič drznega!

Majda Kodeh, poslovodka v Emonini trgovini na Titovi 25 opozarja na trpežnejšo embalažo

Maximarket — sladka reka

Obiskal sem ga ob različnih mesecih: tik pred novim letom, januarja, februarja. To, kar se tam dogaja z bonboni in žvečilno gumo je — grabež. Psihoza nakupa temelji na reklamah, na »projektihi« — celotnih zamislih s TV, radiom, plakati, napisi, nalepkami, značkami, transparenti nad ulico. Ogromna investicija, dobiček jo poplača. Ne vedno. Vodja etaže (prehrambenih artiklov), Peter Sekne, potrdi opažanja. »Bombone nam dobavlja veliko proizvajalcev iz vse Jugoslavije. Visoki C je najbolj iskan, Fru-Fru ne gre več v promet. Prime se zob, ni za majhne otroke, Lešnikove karamele kupujejo. Zelo so iskani Mlinotestovi sadni bonboni različnih okusov v živopisani embalaži, ki vzbujajo pozornost. Pogrešamo 100 gramski žele in 300 gramske bonboniere. Obžalujem, da od Gorenjske nismo dobili niti ene čokolade, skoraj vse smo že razprodali, kar smo imeli od poprej. Nobene jedilne ni ne sadne z grozdom.

Pogrešamo drobne 50 gramske zavitke, kakršen je Kraš Start, to je mlečna krem čokolada, ki ima različne okuse in je relativno poceni.

Ob polici se ustavi upokojena prodajalka, kot se je predstavila. »Gorenjka ima sloves. Ljudem je všeč, da so v čokoladi celi lešniki, drobljeni niso dobri. »Sedemnajst let sem jo prodajala, zdaj pa vidim, da je zelo draga. Mladina ima raje manjše zavitke. Ko greš na obisk k vnucom, pa iščeš kaj primerne, se seveda ne boš odločil za 500 gramsko. Poglejte tale Kandidov žele, kako je lepo pakiran. Šumijev pa kar ven frči, pa še higiensko ni, vsak odpre ta zavojček!«

Triglavove rolade dobe dvakrat tedensko, naročijo po 10 kartonov. Žitove moke izginevajo s polic. Nadomeščajo jih s proizvodi iz Vrbasa pa Đura Salaja in od drugod. Pogrešali so 2 kg vrečke mok tipa 500 ter 5 kilogramske istega tipa. Kilske je bilo dovolj.

Bežigrasjski Bio hlebček je osvojil kupce, saj ga je zmanjkalo. Bežigrasjska pekarna prodaja v Maksimarketu še Prleški, ajdov in kmečke kruhe, tozdr Pekarne Ljubljana pa dobavlja Štajerskega in Turista. Tu so še mlinci iz Črnomlja. Tako prodajo na teden do 350 kosov prleškega, 200 ajdovega, 200 Bio hlebčkov, ostalega pa po 50 štruc.

Peki imajo konkurenco: poleg Pekarne Center ima Maximarket svojo pekarno in police so polne njihovih okusnih žemljic, rogličev, bombet. Milena Petric, vodja oddelka za prodajo mleka

in kruha, je povedala, da prodajo v Maximarketu do 12 000 kosov različnega kruha na teden.

Delikatesa, današnji naziv za prodajalno z mešanim blagom

Še iz časov francoske revolucije izvira naziv délicatesse, ki pomeni nežnost, izjemnost in redkost. Potemtakem je vsak delavec, ki kupuje delikatese — izjemnež. Toda dandanes temu ni tako. Takšna pojmovanja spijo v krilu zgodovine. Potihem pa pričakuješ kvalitetne reči.

Žitov potnik pride v Delikateso vsak teden in že vnaprej predvidi, česa bo zmanjkalo, kaj mora naročiti.

Najprej zapišimo, česar nismo našli na policah. Prodajalke se pritožujejo, da je čokolada postala — privid. »Naključilo se je«, da so jo imeli, 100, 200 in 500 gramsko.

ŠŠŠum jabolko je najbolj iskano, nekaj zavojčkov so še imeli. Sadnega kolača ne morejo prodati, ker je predrag. Medeni kolač in mini rolade ter bio rolade pa so na vrhu spiska zelenega blaga.

BAZOOke ni bilo nobene. Pri blagajni v škatlici jo imajo, skupaj s proizvodi Kolinske in drugih.

Tudi drugih Imperialovih proizvodov ni bilo videti.

BACHUS zelo pogrešajo, sprašujejo po njem, pa ga ni. Spraševali so me, če ga bomo še izdelovali in kdaj.

BONBONIER, teh nekdanjih Šumijevih kraljic — ni. Kraš in Pionir imata zdaj monopol. Žal! Cena se giblje od 14, 16 do 180 din. Kraš ima malo embalaže pa več vsebine, Pionir pa obratno.

Najbolj so iskani zavojčki manjših gramatur

Pliva prodaja najboljše zavojčke Cevitamina, Peperminta in Cedevite. No, Cedevito prodajajo tudi v prahu za osvežilne pijače, ta prah je kralj prahov — zelo povprašujejo po njem, vedno jim zmanjkuye zaloge. Temu se pravi: **Osvojiti kupca!**

Od čokolad je zelo iskana riževa 150 g, iz Zvečeva. Posebnost Zvečeva so manjši 40 gramski zavojčki v rjavi, zeleni in oranžni embalaži z nazivom MOND. Vse prodajalke so si edine: Ime KRAŠ najbolj »vleče«, pa čeprav kvaliteta včasih šepa za Žitovimi izdelki. Leta, tradicija, renome pač!

Zakaj podarjamo milijone?

Na polici sta dva zavojčka ješprenja. Eden je Žitov, težak 1 kg in stane 26,91 din, v zeleni

papirnatih vrečki, ki je draga. Drugi je Mlinotestov, je težak pol kilograma in stane 15,10 din, v ceneni polivinilasti vrečki, z napol zdrobljenim zrnjem. Po Mlinotestovih računih bi stal kilogram ješprenja 30,20 din. Če odštejemo 26,91 od 30,20, vidimo, da je Žito na izgubi za 3,29 din pri kilogramu. Temu prištejmo še stroške za dražjo embalažo. Koliko ton je to, koliko milijonov? Ali prodamo toliko več kot konkurenca, da se nam to izplača?

Dvajset let že sodeluje Delikatesa na Titovi 28 z Žitom in zelo dobro usklajujejo ponudbo in povpraševanje.

Omeniti je še treba, da je ta trgovina ena redkih v Ljubljani, ki imajo odprto tudi ob nedeljah, od 7.30 do 11.30. Zato so ob nedeljskih »razgrabljenih«, da ko-

maj dopolnjujejo zaloge na policah. Kaj bi ne bili, saj so v srcu Ljubljane!

Cena Mlinotestovega ješprenja: 0,5 kg 15,10 din; cena Žitovega ješprenja 1 kg 26,91 din v mnogo dražji embalaži kot je Mlinotestova

Iskanje izgubljenega bisera

Mehko pecivo tozdr Triglav-Gorenjka spet na makedonskem tržišču?

Ivan Cimerman

Sredi februarja se je podal na obhod po »makedonski transversali« predstavnik tozdr Maloprodaja, Jaka Kravanja. Naloga, ki so mu jo zadali, ni bila lahka: pridobivati nazaj določene kupce v Makedoniji, kjer smo leta 1980 zaradi bolj ali manj znanih vzrokov izgubili »staro« tržišče. Ta časovna izguba bo otežkočala ponovni plasman mehkega peciva zlasti zato, ker je med tem časom prevzela vse niti v svoje roke Tetovka iz Tetova, ki ponuja enake proizvode kot jih je tozdr Triglav-Gorenjka. Inšpekcijske službe, katerim nas je »nekdo« ovajal ter poskus izrinjanja s tržišča nalogo še otežkočajo.

Na območje makedonskega tržišča je tozdr Blagovni promet že poslal generalne ponudbe, na osnovi katerih bi se naj odločale posamezne trgovske hiše. Z njimi imajo predstavniki Žita nenehni stik in pogovori kažejo, da bomo v svojih (ponovnih) prizadevanjih uspeli.

Začetna količina, ki jo nameravamo prodati v Makedoniji, je 80 do 100 ton mehkega peciva letno (prej 260 ton).

Pri tem moramo upoštevati, da se spuščamo v kupčije z določenim rizikom.

In v čem je ta rizik? Predvsem je mehko pecivo z rokom trajanja 15—20 dni hitro pokvarljivo blago. Vprašanje je, če bo tržišče kljub obljubam ta izdelek sprejelo. Vsi komercialisti vedo, kako težko je pridobiti nazaj tržišče, ki si ga enkrat že izgubil. Domačini, domači proizva-

jalci store v konkurenčnem boju vse, da bi se obdržali.

V Skopju bo torej delal nov predstavnik Žita, ki so mu zagotovili tehnično brezhiben avto. Iz tozdr Triglav-Gorenjka bodo pripeljali na letališče Brnik mehko pecivo, ga naložili v letalo, skopski predstavnik pa ga bo na skopskem letališču prevzel. Nato ga bo »ambulantno«, po potrebah, voznik razvozil k odjemalcem.

Jaka Kravanja se bo na svojih obhodih pogovarjal o konkretnih količinah in sklepal pogodbe. V težkih tržnih pogojih, kakršni vladajo na jugoslovanskem tržišču, izvajajo tudi makedonske trgovine določen pritisk, da bi dobile čimvečji delež prihodka. Poleg rabatov so tu še »super-rabati«, na katere so naše predstavnike že opozorili.

Veliko težavo predstavljajo plačilni pogoji. Kupci hočejo, da bi nam plačali v roku do 90 dni, mi nameravamo vztrajati pri 15—30 dnevih kot drugje v Jugoslaviji.

Ob letnem obračunu namerava tozdr Blagovni promet dajati letni rabat, ki ga bo prilagajal prodanim količinam. To bo vzpodbudilo za kupce! Ta rabat bo seveda pri različnih firmah — različen. Prožnejša politika, hitro dogovarjanje in tudi — popuščanje morajo postati metode dela. To tržišče, na katerega smo pred dvema letoma prodali od 15 do 20 % proizvodnje mehkega peciva v tozdr Triglav-Gorenjka, moramo vsekakor pridobiti nazaj.

Ko bo vse na trdnjih temeljih kot poprej, bo tudi planiranje lažje, s tem pa zmanjšani tudi dvomi in negotovost delavcev. Kot smo izvedeli, so bili rezultati potovanja ugodni. Prvega marca bomo poslali na pot kamion z mehkim pecivom. Z delom pa bosta začela voznik in trgovski potnik, ki bo prevzel izdelke na skopskem letališču.

Iz Pekatet še več v Kanado

Niko Capuder

Po uspešnem poslovanju v letu 1981, ko smo naredili prve korake na konvertibilnem trgu, se v Pekatetah, ki so zdaj obrat tozdr Pekarne Ljubljana, pripravljajo na še večji prodor na kanadsko tržišče. Zato že potekajo priprave, da bi izdelali embalažo za tamkajšnjega kupca, ki si želi vpadljivejših in njegovemu okusu prilagojenih embalaž. Testenina, ki smo jo poslali kot vzorec, mu po svoji kvaliteti ustreza. Tudi roki, v katerih smo kupcu doslej izročali testenine, nam niso povzročali težav. Če je bilo treba delati v nedeljo ali pa »potegniti« iz popoldanske izmene še naprej, v noč, tudi po 16 ur — ni bilo problema, saj imajo člani kolektiva dovolj volje in zvesti.

Izgleda, da krik po stabilizaciji dobiva svoj odmev v kolektivu. Iztrošene in že skoraj odpisane stroje marljivo krpamo in obnavljamo tako, da tudi s te strani prihranimo marsikaj dolar, saj znamo doma marsikaj narediti. Samo poskusiti je treba, kdaj pa kdaj nam seveda tudi spodleti, kar je samoumevno za tistega, ki zavzeto dela.

V oddelku, kjer so pa že gotovi izdelki, smo stare, nezanesljivo podprte police zamenjali z novimi jeklenimi nosilci, tako da zdaj lahko nemoteno prekladamo izgotovljene testenine z viličarji.

Načrtujemo tudi nabavo novih pakirnih strojev, saj tržišče, zlasti še v tujini, kar vpije po njih! Pa še ročno delo bi pri njih odpadlo. Pa kaj, ko so dragi.

Zmanjkuje nam nadalje pridnih in skrbnih rok. Starejše delavke odhajajo v pokoj in to ravno zdaj, ko se jim po dolгих letih odrekanja njihovo prizadevanje pozna tudi pri denarju.

Še bi lahko navajali zamisli, načrte, vendar kaže, da si bomo letos težko zagotovili moko. Toda — če bo volja, bo tudi — pot.

Ljubezenski aforizmi

Ivan Cimerman

Vdrl sem v njeno srce. Za kazen ji moram poganjati krlj po žilah.

Rekla je, da mi bo pomagala nositi svet. Zdaj moram prenašati njene nezakonske otroke.

Ljubezen je vlak za slepe potnike, ki pelje v neznano.

Velika ljubezen gre rada mimo majhnih src.

Ženska je središče sveta. Zato se Zemljina os nagiba.

Ljubezen? Ali ni to nekaj zago-relega na zasebni plaži?

Kdo bi ne kupil rolad tozdr Triglav-Gorenjka ob tako ljubki ponudbi v Delikatesi na Titovi 28?

Kljub temu, da obstaja v Makedoniji bojazen naših naslednikov, ki nas bodo neradi sprejeli nazaj na »njihov pašnik«, bomo pogumno zastavili svoje (mlade) sile.

Zanimivosti s 3. konference slovenskih sindikatov

Vse manj frazarjenja!

Tretja konferenca slovenskih sindikatov je zajela široko paleto problemov, ki zadevajo našega delavca. Stališča in usmeritve na področju socialne politike in zagotavljanje socialne varnosti delavcev so tista, ki nas najbolj zadevajo. O tem je spregovoril podpredsednik republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije, Martin Mlinar, ki je zajel posamezna področja dela. **ZAPOSLOVANJE IN IZOBRAŽEVANJE:** Vodenje teh dveh socialnih politik je medsebojno usodno povezano. Zato moramo upoštevati obe hkrati, saj bi se lahko primerilo, da v primeru, če tega ne bi storili, lahko mnogim mladim, prihajajočim, ki iščejo v delovnih organizacijah zaposlitev, omajamo socialno varnost, družbi kot celoti pa onemogočimo kakovosten razvoj. Politika razvoja je vse bolj pomembna, saj določa obseg zaposlovanja, število novo zaposlenih. Izobraževanje na drugi strani pa izvira neposredno iz potreb gospodarstva in omogoča produktivno zaposlovanje tistih, ki jih resnično potrebujemo za ključne naloge in konkretno delo. Na osnovi domačega in tujega povpraševanja pa bi ob večizmenskem obratovanju, povezani produkciji delovnih organizacij omogočili zaposlitev novim delavcem.

SOCIALNA VARNOST KMETOV: Poleg uvajanja nove politike obdavčevanja kmetov in polkmetov, o kateri tečejo v javnosti široke polemike, je pomembna socialna varnost kmetov. Mladi se vzorujejo po svojih očetih in če bomo le-tim, že ostarelim, zagotovili enoten pokojninski sistem, ki se bo izenačil z delavčevim v proizvodnji — bodo prihajajoče generacije videle svojo bodočnost tudi v kmetijstvu. Pri pridelovanju vse večjih količin hrane pa bodo vse bolj pomembni vsi kmetovalci, ne le zadrugi giganti in večji kombinati. Nemalokrat se zgodi, da prav ti poedinci dopolnjujejo velike potrebe živilsko-predelovalne industrije.

Pri urejanju socialne varnosti kmetov bo treba izhajati iz rezultatov dela in smotrnega izkoriščanja zemlje kot skupnega družbenega bogastva. Sindikati se bodo zavzemali za takšne aktivnosti, ki bodo kmetom ob vseh oblikah povezovanja in združevanja odprle možnosti za starostno zavarovanje v ENOTNEM POKOJNINSKEM SISTEMU — hkrati pa jim pomagale uveljaviti njihove pravice in obveznosti, ki izvirajo iz dela in njihovega prispevka k skupnemu gospodarskemu in družbenemu napredku.

EKONOMSKE STANARINE: Sindikati so ZA, vendar je treba zmanjšati sedanje velike razlike med stanarinami v posameznih družbenopolitičnih skupnostih in uveljaviti načelo za subvencioniranje stanarin. Razlike v stanarinah ne izhajajo iz cene gradnje, vrste in lokacije stanovanj, ampak iz odnosa ter skrbi za stanovanjski fond in iz neodgovornega obnašanja posameznih družbenopolitičnih skupnosti do razvoja odnosov v stanovanjskem gospodarstvu. Sindikati so odločno proti samopašnemu oblikovanju cen v gradbeništvu, ki se ne skladajo z zakonitimi cenami, pač pa rasto na monopolnem dogovarjanju gradbincev.

Živilski šolski center Maribor

Neskladja pri usmerjanju mladih v živilske poklice

Srečko Hecl, Zdenko Rajher, Anica Osrajnik

Uveljaviti je treba hišno samoupravo, v njej pa stanovalca kot nosilca odgovornosti za gospodarjenje s stanovanjskim fondom. Povečati moramo aktivnosti v organizacijah združenega dela, da bodo delavci sprejeli merila za lastno udeležbo družin, predvsem mladih. **Mladi naj s svojimi družinami tudi prispevajo svoj delež za pridobitev stanovanja, vendar šele ko se zaposlijo in si denarno opomorejo.** ZA ČISTO OKOLJE IN VODE: Okolica stanovanjskih naselij, sosesk in delovnih organizacij mora biti zgrajena z nujnimi spremljajočimi objekti (ob blokih še igrišča za otroke, trgovine, servisi, kioski), z zelenicami in nasadi drevja. Skrb za filtriranje vodnih odpadkov, ki zadeva industrijo, mora postati vse večja. **Zanimiv je bil tudi predlog predstavnika sindikatov kovinske industrije, ki je dejal, da naj osnovne organizacije sindikata v vseh tozidih oziroma DO s posredstvom svojih strokovnih služb dobijo stalen vpogled v socialno stanje svojih delavcev in njihovih družin.**

Najvažnejša vprašanja so nedvomno: Kako se delavec počuti doma in ob stroju? Kako bo zmogel vse večje cene? Kako bo plačeval otroško varstvo? Kako bo hranil številno družino in hkrati odplačal vse mogoče dolgove?!

Ta, tretja seja sindikatov je bila živa, kritična, brez večjih fraz. Zdaj pa — k uresničevanju.

Kadroviki v žitovih tozidih (enajst jih je že?!) ne morejo vsega sami reševati. Na ravni DO žito manjka socialni delavec. Ga bomo dobili in povezali z ustreznimi službami?

Teh nekaj področij nakazuje le izsek iz celotne problematike, ki čaka novoizvoljene sindikalne delavce. Za začetek dela zadošča že to.

PRIPIS: Predstavnica skupnosti socialnega varstva je na seji poudarila, da ne smemo dajati potuhte pri dajanju družbenih denarnih pomoči tistim nedelavnim delavcem, ki si je ne zaslužijo!

Z namenom, da bi vzpodbudili odgovorne delavce v DO za kadre k razmišljanju, kako zagotoviti vpis učencev v šole z živilsko usmeritvijo, smo se v Živilskem šolskem centru v Mariboru odločili, da vam posredujemo nekaj informacij o stanju v novo nastali situaciji po uvedbi usmerjenega izobraževanja.

Ugotavljamo, da ni problem v številu vpisanih učencev, niti v tem, da učenci ne bi kazali interesa za posamezne poklice, ampak je nesporejemo to, da se je vpis iz izvenregijskih občin (glede na podravsko regijo, kjer ima šola sedež) znatno zmanjšal.

Iz pregleda vpisa novincev na ŽŠC — Maribor za obdobje 1979—1982 je razvidno sledeče:

Število vpisanih	1979/80	1980/81	1981/82
nič %	14	12	27
do 1 %	25	24	10
od 1 do 3 %	16	18	17
od 3 do 5 %	3	4	5
od 5 do 10 %	1	2	1
od 10 do 20 %	1	—	—
od 20 do 40 %	1	1	—
nad 40 %	—	—	—
Skupaj:	61	61	61
60 občin + 1 druge republike			

Primerjava vpisa novincev na ŽŠC Maribor med šolskimi leti 1979/80, 1980/81 in 1981/82 kaže, da je vpis močno regionalno koncentriran. V zadnjem šolskem letu 1981/82, s prehodom na usmerjeno izobraževanje, je vpis učencev iz mariborske občine znašal 41 %, kar je v primerjavi z vpisi v prejšnjih letih znaten porast.

Analiza vpisa novincev na ŽŠC Maribor kaže, da v prvem letu usmerjenega izobraževanja ni nobenega učenca kar iz 27 slovenskih občin, kar znaša celo 44 %.

Izrazit je tudi padec vpisa novincev na ŽŠC Maribor iz drugih republik v šolskem letu 1981/82, saj je padel kar za 4-krat glede na prejšnji šolski leti.

Krivo za takšno stanje lahko iščemo na dveh področjih našega družbenega dogajanja:

a) šolska mreža v srednjem usmerjenem izobraževanju je zasnovana tako, da bolj kot prej približa možnost šolanja bivanju učencev;

b) v spremenjenem odnosu kadrovskih služb v OZD, ki se po naši oceni niso tako zavzeto lotile usmeritev, ki pokrivajo kadrovske potrebe posameznih OZD, kot je bilo to v preteklem obdobju, ko je OZD sklepala učno pogodbo in si s tem zagotavljala kadre iz okoliša sedeža OZD. Prepričani smo, da lahko s štipendijsko politiko, ki zamenjuje odnos z učno pogodbo, ravno tako dosežemo podobne rezultate, kot smo jih v preteklosti. Zavedati se moramo, da je še vedno ceneje pošiljati mladega človeka 3 do 4 leta v šolo, kot pa kadrovati delavce iz drugih območij. Poleg tega so še v tem primeru prednosti v zmanjšanem osipu in večji pripadnosti k delovni organizaciji zaradi tradicije v posameznih družinah. Celotne potrebe po kadrih v živilski industriji pa niso tako velike, da bi kazalo razširiti mrežo tovrstnih šol v SR Sloveniji, razen organizacije dislociranih oddelkov, ki pa so dražji in ne zagotavljajo odgovarjajoče kvalitete in bo verifikacija takšnih oddelkov po zakonu o usmerjenem izobraževanju problematična. Izjema je izobraževanje ob delu, kjer je dovoljena seminarska oblika izobraževanja in je dislokacija največkrat cenejša in primernejša oblika.

Potrebe izobraževanja po posebnih programih živilske usmeritve so vedno bolj poudarjene, saj ima znanje v razvoju gospodarstva v svetu, posebno še v razviti državah, zelo pomembno mesto. Ob omejenih energetskih, surovinskih in drugih virih je

znanje zelo pomembno za racionalno izkoriščanje teh virov. Tudi najrazvitejše države sveta se danes ne usmerjajo niti v kapitalne močne, niti v delovne intenzivne naložbe, ampak predvsem vlagajo v razvoj najsodobnejših tehnologij z mnogo znahja v računalništvo, projekte izkoriščanja novih energetskih virov, izboljšanje prometno-transportnih tokov in podobno.

Med prednostne usmeritve štejemo prav tako razvojne projekte na področju kmetijstva in prehrane, saj se za razvoj prehranbenih virov zanimajo najmočnejše družbe na svetu, ki akumulirajo velika sredstva in jih vlagajo v te projekte. Ni naključje, da se rojevajo multinacionalne strukture, kjer je znanje o najnovejših znanstvenih in tehnoloških rešitvah na področju razvoja kmetijstva in živilstva že monopolno.

Živilstvo je danes znanost, ki zahteva tudi za opravljanje manj zahtevnih nalog vedno več znanja, ki zajema predvsem:

— problematiko proizvodnje surovin, njihovo kakovost, postopke najboljšega izkoriščanja (predelave) za ohranitev kakovosti — uporabo najrazličnejših dodatnih materialov v proizvodnji s poznavanjem njihove funkcije in racionalne uporabe

— razvijanje novih polproizvodov, proizvodov, stranskih proizvodov, ki naj čimveč prispevajo k izkoriščanju surovin in pokrivanju najrazličnejših potreb v sodobni družbi

— uvajanje vrste novih tehnoloških postopkov, izboljšanje obstoječih in opuščanje neustreznih, z uporabo vrste novih strojev in naprav z najsodobnejšimi načini regulacije in kontrole procesa

— problematiko onesnaževanja okolja živilske proizvodnje, ki je vse bolj aktualna in zahteva poglobljeno znanje o pravilnem izkoriščanju in čiščenju vode, zraka, »odpadkov« proizvodnje ipd.

— problematiko skladiščenja, pakiranja in transporta proizvodov z najustreznejšo izrabo embalažnih materialov, njihovo ponovno uporabo z vidika porabe surovin, energije, ohranitve kakovosti živil, racionalizacije transporta ipd.

— problematiko pravilne izbire in potrošnje živil — zdravo prehrano, tako po izboru, njeni energetski in hranilni vrednosti, fizioloških vplivih na organizem, negativnih učinkih nepravilne prehrane in še vrsto drugih vplivov.

Živilstvo je torej treba poznati vedno bolj kompleksno, predvsem z vidika teoretičnih osnov, ki se kažejo v fizikalnih, kemijskih in bioloških vplivih na surovine, polproizvode, proizvode. Zato smo prisiljeni posodobiti tudi izobraževanje v živilstvu, ki naj obsega:

— redno izobraževanje mladine za posamezne usmeritve

— izobraževanje odraslih ob delu in iz dela za doseganje določenih izobrazbenih stopenj

— funkcionalno izobraževanje za pridobivanje dodatnih, dopolnilnih in specializiranih znanj v skladu z razvojem.

Iz vsega tega izhaja pomen permanentnega izobraževanja, kjer se znanje, pridobljeno za pričetek dela, stalno dopolnjuje in prilagaja novim potrebam, usmeritvam in prispeva k doseganju boljših gospodarskih učinkov proizvodnje.

Sedanji programi rednega izobraževanja mladine so v pripravi na usmerjeno izobraže-

Nadaljevanje s 7. strani

Živilski šolski center Maribor

vanje doživeli spremembe, ki so jih obogatili z nekaterimi pomembnimi vsebinskimi področji, kot na primer:

— procesna tehnika (kompleksno poznavanje fiz. in fiz. kem. vplivov na živila in s tem poznavanje procesov ter strojev in naprav ter njihovo regulacijo in kontrolo)

— biokemija, ki naj poglobi biokemične osnove živilske proizvodnje s podrobnejšim poznavanjem biokemičnih sprememb v živilih

— mikrobiologija — naj seznaniti z dejavnostjo najmanjših živih bitij in z njihovim pomenom v živilski proizvodnji ter poznavanjem higienske problematike živilske dejavnosti

— analiza živil je področje, ki se izredno hitro razvija zaradi pomena kompleksnega poznavanja sestavin živil in njihovih sprememb, od surovin do izdelkov ter kontrole prisotnosti nezaželenih primesi.

Tako postaja živilska tehnologija nadaljevanje omenjenih teoretičnih osnov in sinteza poznavanja tehnike (stroji, naprave), tehnoloških postopkov — procesov, surovin (proizvodnja, sestav, spremembe med predelavo), mikrobioloških in biokemičnih sprememb ter analitike in kontrole proizvodnje in proizvodov. V razvoju živilske dejavnosti bomo morali preseči naše zastarele poglede na nekatere dejavnosti in proizvode, na družbeni položaj določenih poklicev in preiti v nove kvalitete, kar bo nujno povezano z izkoriščanjem znanja o sodobni proizvodnji živil. Iz naših dosedanjih izkušenj lahko potrdimo, da so vse tiste OZD, ki so spoznale pomen znanja in izobraževanja, dosegle vidne uspehe. Posebno je pomembno, da delavci v živilski proizvodnji pridobivajo pravilen odnos do življenjsko tako pomembnih proizvodov kot so živila, kar bo pa možno samo, če si pridobijo potrebna znanja s tega področja. Z neprilagojeno kvalifikacijsko strukturo, tako po stopnji kot usmeritvi, bomo težko dosegali kakovostno proizvodnjo in se bo nemogoče pravočasno prilagajati vsem razvojnim tendencam v določeni živilski dejavnosti.

Možnosti izobraževanja mladine in odraslih na ŽŠC ob prehodu na usmerjeno izobraževanje

Kljub temu, da že teče prvo leto srednjega usmerjenega izobraževanja, še nekatere OZD ne poznajo vseh možnosti izobraževanja svojih kadrov na naši šoli. Naša usmeritev je živilska, izobražujemo torej kadre za živilsko industrijo.

Možnosti izobraževanja so naslednje:

a) redno izobraževanje mladine v srednjem programu IV. in V. težavnostne stopnje

Po uspešno končani osnovni šoli se učenci vpišejo v vzgojnoizobraževalni program »Živilec«. Po končanem 1. letniku pa se opredelijo za smer izobraževanja.

Smeri so naslednje:

A — mesar

B — predelovalec živil rastlinskega porekla

D — živilski tehnik

IV. težavnostna stopnja

ISM 1982

12. mednarodni konditorski sejem

Minka Grablovic

Kot že naslov pove, je ISM — Internationale Süßwaren Messe, mednarodni sejem, na katerem si je mogoče ogledati bogato ponudbo konditorskih izdelkov, predvsem z zahodno evropskega tržišča. Največ razstavljalcev je iz ZR Nemčije, kjer igra konditorska dejavnost v okviru ostale, močno razvite prehranske industrije, pomembno vlogo, saj zaposluje več kot 60 000 ljudi in je v letu 1980 izdelala 1535 milijonov čokolad in čokoladnih izdelkov, bonbonskih izdelkov in peciva vseh vrst v vrednosti nad 10 milijard DM.

Med drugimi smo videli tudi izdelke iz Amerike, Japonske in, ne nazadnje, iz Jugoslavije. Več držav je imelo na sejmu svoja uradna predstavništva.

Prikazane so bile sledeče skupine konditorskih izdelkov:

1. **Kakao in čokoladni izdelki:** čokolada, polnjeni in »dresirani« čokoladni deserti, čokoladni draže, marcipan, nugat in kremni izdelki ter raznovrstni napitki v prahu.

2. **Bonbonski izdelki in žvečilni gumi:** trdi in polnjeni bonboni, lizike in rokši, likerski bonboni, karamele: fudge, toffee in žvečilne, draže, komprimati, kandirani fondant, žele, gumijevi izdelki, lakric, trdi in mehki marshmallow (penasti izdelek), okraški za slaščičarstvo..., žvečilni gumi v najrazličnejših oblikah in kot posebni skupini »soft« gumi in polnjeni žvečilni gumi.

3. **Keksi in sorodni izdelki, napolitanke, mehko pecivo in posebni trajni kruhi.**

4. **Ekstrudirani izdelki:** Proizvalci in trgovci se na vse načine trudijo, da bi izdelke prikazali čimbolj atraktivno že v originalnih pakiranjih in še posebej na razstavnih mestih. Izložbe so kot trgovine v malem, bogato oprem-

V smeri B so zajeti poklici: pek — mlinar, slaščičar — konditor, proizvajalec rastlinskih maščob, pivovar — vinar, predelovalec sadja in zelenjave.

V smeri A in B lahko nadaljujejo izobraževanje učenci, ki bodo uspešno končali 1. letnik. Izobraževanje traja 3 leta.

Učenci, ki želijo nadaljevati izobraževanje v smeri D (V. težavnostna stopnja) pa morajo doseči najmanj oceno dobro (3) iz kemije, biologije, slovenskega jezika, matematike in tujega jezika. Izobraževanje traja štiri leta.

b) Izobraževanje odraslih ob delu

Za vse smeri, ki so navedene pri rednem izobraževanju, bomo organizirali tudi izobraževanje ob delu, ko bo dovolj prijavljenih kandidatov. Izobraževanje ob delu bo potekalo po prilagojenem programu.

Pogoji za vključitev v izobraževanje ob delu so enaki kot za mladino, le da morajo kandidati imeti še določene delovne izkušnje.

Čaka pa nas še skupna naloga pri pripravi programov usposabljanja in specializacije, ki jih bo treba začeti izvajati v letu 1984.

Nekaj vzorcev s sejma ISM 82

Okusna embalaža in majhne gramature pritegnejo kupce, ki hlastajo za novim

ljene s stojali, obešenkami, potiskanimi kartonskimi stojali, prozornimi vitrinami in drugim ter razstavljenimi izdelki, ki bodo v oči.

Za razstavljalce so zanimivi predvsem kupci, katerim izkazujejo uglašeno trgovsko vljudnost. Dajanju informacij in vzorcev niso naklonjeni. Posebne novosti so prikazane ločeno, v zaprtih vitrinah in si jih je mogoče natančno ogledati.

V poedinih tehnoloških skupinah ni mnogo absolutnih novosti. V glavnem so prikazani izdelki, izdelani po že znanih tehnoloških postopkih, vendar odlično zapakirani v novih oblikah in različnih, predvsem manjših prodajnih enotah. Pod enim močnim trgovskim imenom je zajetih več okusov istega izdelka in različnih pakiranj, kar omogoča ekonomično reklamo, kot npr. naše FRUFRU karamele.

Embalaža je kvalitetna in sodobno oblikovana, posebno za visoko kvalitetne izdelke. Ne manjka tudi kiča, ki ga ta dejavnost živilske industrije vsekakor potrebuje, da zadovolji različne okuse in želje najmlajših, katerim je namenjeno ogromno izdelkov.

Močno izstopajo tudi sezonski izdelki, ki so skrbno in pravočasno pripravljene, da se lahko maksimalno izkoristi predpraznična nakupovalna mrzlica. V vseh skupinah je dosti dietetskih izdelkov, katerih je pri nas še vedno zelo malo.

Med bonbonskimi izdelki so močno zastopane vse skupine. Vedno več je trdih in polnjenih bonbonov, zapakiranih v manjše kartonske škatlice, npr. PASTIROL iz Finske, BECCO medeni drops itd. Skandinavske države na embalaži izrazito poudarjajo naravne dodatke in se izogibajo umetnemu barvanju.

Ogromne draže izdelkov je iz drobnega, pisanega dražiranega kristalnega sladkorja, dražiranega želeja, do velikih ptičjih jajc. Po kvaliteti in vedno večjemu številu proizvajalcev še vedno prednjači znani SMARTY s čokoladnim jedrom. Pri nas ga zaenkrat izdeluje samo Kandit s trgovskim imenom CONFETTI-NO, mi pa smo se mu, žal, odrekli zaradi investicijskih omejitev.

Bogata je tudi ponudba šumečih bonbonov, žvečilnega gumija s šumečim polnilom, komprimatov ter suhih pripravkov za pripravo osvežujočih napitkov.

Naš ŠŠŠUM, skupno z embalažo, kar lahko konkurira marsikateremu tujemu izdelku.

Načini pakiranja so zelo pestri. Prevladuje industrijski strojni način pakiranja, dosti je tudi kompliciranega ročnega pakiranja. Precej je »blister packa«, prozorne plastične embalaže in lepo oblikovanih pločevink znanih angleških firm in italijanskih proizvajalcev. Zelo je popularno pakiranje v verigah. Poleg lizik najdeš v verigah žele, dražiran riž, fondant obeske, žvečilni gumi itd.

Kaj pa okusi? Še vedno so močno zastopani klasični sadni in zeliščni okusi in tudi s področja začimb. Vedno več je izdelkov z okusi po tropskih sadežih. Nam že dobro znani okusi maracuja, mango, papaja in guava so v tujini zelo popularni med želeji, čokolado, polnjenimi bonboni in karamelami, pri nas pa se TROPIKANA polnjeni bonboni uveljavljajo na tržišču in smo ga prenehali izdelovati.

Že nekaj let znani novosti »soft« gumi in polnjeni žvečilni gumi sta zelo močno zastopani. S temi novostmi bo kmalu prišla na naše tržišče Kolinska iz Ljubljane, seveda s precejšnjim investicijskim vlaganjem.

Proizvajalci žvečilnega gumija so že dobro pripravljene za bodoče svetovno nogometno prvenstvo v Španiji z različnimi sladicami, ki jih vlagajo v zbirna pakiranja, kakor tudi z žvečilnimi nogometnimi žogicami. V ta namen je tudi naš Imperial pohitel z novim žvečilnim gumijem NARANJITO, ki bo v prodaji že spomladi.

Čokolada in čokoladni izdelki so, kot vedno, odlično prikazani. Izstopajo izdelki vrhunske kvalitete znanih firm, kot so: Suchard, Perugina, Sarotti idr. z znanimi izdelki MILKA, BACI.

Francoski proizvajalec je predstavil serijo čokoladnih cigaret, ki nosijo ime znanih svetovnih cigaret GITANES.

Še in še bi lahko naštevati. Poudarimo lahko še, da je opazen ogromen napredek na področju keksov, mehkega peciva, peciva iz listnatega testa in ekstrudiranih izdelkov. Mnogo je kombinacij z različnimi sadnimi prelivi in oblivi iz čokolade in fondanta. Originalna pakiranja so majhna, tudi po en kos. Na tem področju, razen z mehkim pecivom, precej zaostajamo.

Embalaža je zelo pomembna

Predstavitev naših izdelkov je bila zelo skromna in moramo še marsikaj narediti, da se bomo čimbolj uspešno vključevali v zahtevno mednarodno tržišče. Marsikateri izdelek po kvaliteti ne zaostaja za tujimi, a ga ne znamo predstaviti tako, kot vidimo pri konkurenci. Nimamo kompletnih katalogov, lepo izdelanih cenikov, noben izdelek ni opremljen s spremnimi reklamnimi teksti, ki bi povedali, kakšen je izdelek, komu je namenjen itd. Samo dobra volja in polna mera zainteresiranosti zunanjetrgovinskega sektorja ne bo mogla delati čudežev, če izdelkov s komercialno-tržnega stališča ne bomo pripravili za tako hud konkurenčni boj.

Tudi razvojne programe moramo bolje pripraviti, bolj smelo sprejemati in hitreje spravljati v življenje. Večjo skrb moramo posvetiti drobnemu industrijskemu pakiranju, za kar je seveda potrebna nova strojna oprema. Dosti lahko še naredimo na komercialni in transportni embalaži.

Kljub navedenim težavam pa je že kar precej naših izdelkov prišlo čez mejo, predvsem Imperialovih in Šumijevih. Če so še zaviti v tujo embalažo, se moraš kar potruditi, da jih ne zamenjaš z inozemskimi izdelki.

Tako torej, sejem bil je živ in vredno si ga je bilo ogledati.

Naš razstavni prostor v Kölnu

Mija Kregar, Dane Tudjina

Naš razstavni prostor na mednarodnem konditorskem sejmu ISM 1982 je bil na istem mestu kot lani. Njegova kvadratura 24 m² pa je bila premajhna, da bi napravila večji vizualni vtis. Premajhno kvadraturu smo poskušali popraviti s konstrukcijo celotnega jugoslovanskega prostora tako, da smo se vsi, razen Kraša, odločili za zračnejšo konstrukcijo brez predelnih sten, kar bi naj vzbujalo vtis, da je prostor večji, kot je bil v resnici. Razstavni prostor smo aranžirali vsi, Astra, Cobex in Žito, po zasnutku, za katerega smo se sporazumeli na sestanku v Zagrebu.

Na letošnjem sejmu smo predstavili sledeče izdelke posameznih tozdov:

Tozd Šumi: Poli lizike (prodajni karton in verige), Visoki C (100 g, verige), Alpski mlečni (100 g, verige in v razsutem stanju), Sadni C (Visoki C za izvoz v Ameriko — v razsutem stanju), ŠŠŠUM (100 g in verige), Gumbon in Mentol.

Tozd Imperial: Imperial guma, King, Hobby, C vitaminska guma ter Šport.

Tozd Triglav-Gorenjka: Medeni kolač, Lešnikova čokolada, Mlečna čokolada z rozinami in lešniki.

V primerjavi z ostalimi razstavljalci na ISM je bil jugoslovanski prostor skromen. Ne samo prostorska omejenost, pač pa tudi prostornina in predvsem transportna embalaža jugoslovanskih proizvajalcev ni bila na ravni tega sejma.

Ob ogledu drugih razstavnih prostorov sva opazila predvsem sledeče:

Vsi razstavni prostori so bili po kvadraturi mnogo večji — od 100 do 150 m², povsem odprtega tipa in z manjšim številom različnih izdelkov.

Posebne dekoracije niso uporabljali, ker so razstavljali izdelke v lično grafično opremljenih transportnih kartonih. Za izdelke, ki so jih želeli posebej poudariti, so uporabljali barvne fotografije (2 × 5 m) ali osvetljene »dia colorje«.

Najvažnejše artikole so razstavili v velikih količinah, kar jim je **dopuščala nezmečkana embalaža**. Ostale, dopolnilne izdelke, so aranžirali s katalogi.

Grafična podoba razstavnih prostorov je bila osnovana predvsem na barvni predlogi »hišne barve« ali na odtenku barve, v kateri je bila embalaža glavnega izdelka (rožnata, rjava, oranžna itd.). Našemu, jugoslovanskemu razstavnemu prostoru, bi lahko bil vzor italijanski, čeprav je le-ta združeval več kot trideset razstavljalcev. S svojo »sima konstrukcijo« je učinkoval razkošno, bogato in enotno.

Glavna trgovska ulica v Kölnu je nudila nekaj značilnosti: Konditorske in pekarske prodajalne imajo izložbe odprtega tipa, brez dekoracije. Vsi izdelki za prodajo so vabljivo razstavljeni na steklenih ali pleksi podstavkih in ličnih pladnjih. Za osvetlitev dekoracije uporabljajo električno razsvetljavo, tako v izložbi kot v sami prodajalni. V prodajalni, ki ima, vzemimo, prostornino naših prodajaln na Bohoričevi ali v Samovi ulici v Ljubljani so razvrščeni izdelki (kruhi, pecivo) po 5 do 10 kosov v samostojni košari (iz vrbja, s pirnatim prtičkom), ki jih sproti dodajajo iz skladišča, da ohranijo prvotno obliko. Na ta način privabijo potrošnika.

Samopostrežne trgovine obešajo opozorila, ki se nanašajo na cene določenega izdelka. Velik asortiment izdelkov za prodajo je prikazan vidno in v samopostrežni dosegljivosti.

Da bi se za sejem ISM 1983 dobro pripravili, predlagava, da se najkasneje v prihodnjem mesecu sestanemo, analiziramo letošnji sejem in se dogovorimo, s katerimi in s koliko izdelki se bomo (razen novitet) predstavili naslednje leto.

Sejmi so velika šola, učenci težko naredo popravni izpit Kako prodaja svet in Evropa?

Žito je letos tretjič nastopilo na mednarodnem konditorskem sejmu v Kölnu na samostojnem razstavnem prostoru v družbi drugih jugoslovanskih proizvajalcev. Iz poročila, ki so ga v zunanjetrgovinskem sektorju posredovali, smo povzeli nekaj vtisov. Najprej ugotavljajo, da so dosegli tuji ponudniki na področju embalaže in aranžiranja razstavnih prostorov zavidljivo raven. Povsod je bil viden nastop ene dežele kot celote na enotnem prostoru, z barvami in stilom, ki so poudarjale enotnost, le jugoslovanski razstavljalci niso imeli tega »svetovljanskega zamaha«, kar zadeva zunanji izgled. Kraš je bil še vedno izoliran s steno od preostalih razstavljalcev. Kritično so zapisali: »Upajmo, da so imeli naši aranžerji priliko videti, da je treba štand v Kölnu koncipirati bistveno drugače kot štande v Jugoslaviji... Pri tem je nujno intenzivno sodelovanje med toždom Razvoj-inženiring, proizvajalnimi toždi in ustreznimi službami v tožd Blagovni promet — nekaj mesecev pred samim sejmom...«

(O tem poenotenju bodo spregovorili aranžerji in oblikovalci sami, tako vsaj upamo, v prihodnjih zapisih).

Takole se znajdemo v družbi konkurentov v Maximarketu z našo moko

Obiskovalci Žitovega razstavnega prostora, ki je zajemal okrog 25 m², so bili z različnih kontinentov. Visoki C, lizike, žele, žvečilna guma in bonbonske verige so bili najbolj zanimivi izdelki zanje. Primerjali so cene zahodnih proizvajalcev z našimi in v večini primerov ugotavljali, da so previsoke. Direktor zunanjetrgovinskega sektorja, Blaž Veber, nam je povedal, da jugoslovanske proizvajalce, torej tudi Žito na evropskem in drugih tržiščih »mečejo v en koš« z Vzhodnimi Nemci, Poljaki, Kubanci, Argentinci, kar je usodno. Vendar kvaliteta naših izdelkov (ki jo potrjujejo Žitovi zahodni izvozniki) odstopa od kvalitete izdelkov navedenih držav. Ob velikih stroških proizvodnje smo zaradi mnogih uvoženih surovin prav tako postavili cene, ki so višje od njihovih. Bistveno pa je to, da naša proizvodnja po kvaliteti in velikosti proizvoda in njegovi teži ni usklajena z zahtevami tržišč izven Jugoslavije. Tako je Fru-Fru bonbon, ki je primeren za jugoslovansko tržišče, težak 4,2 grama, zadoščal pa bi 3 gramski — saj izgubljamo mnogo ton, ker kupec plačuje po kosih, ne po teži.

Za nas so bila najvažnejša srečanja s predstavniki firme Trawigo in Murray — Allen Int. Inc. iz New Yorka.

Dogovorili so se o prilagajanju embalaže in vsega, kar sprejema ameriški kupec. V Ameriko bomo izvažali Visoki C, žele, lizike, Iglu, Mentol, Vesno, penene figure, bonbonske verige, šššum bonbon in žvečilno gumo.

Na sejmu v Kölnu so se naši predstavniki seznanili z več kot 30 novimi potencialnimi kupci, s katerimi so se dogovorili, da jim bodo poslali vzorce, na osnovi katerih bi se dokončno odločili.

Med ostalimi proizvodi je vzbudil zanimanje kupcev medeni kolač in različne vrste čokolade. Ob pomanjkanju kakavovca pa se takoj utrne sum o kakršnemkoli trdnem sklepanju kupčij brez zagotovljenega nepretrganega uvoza te surovine. Tako

Šumi, Imperial in Triglav-Gorenjka.

Tudi proizvode zmrznjene hrane tožda Pekarne Ljubljana bomo poskusili plasirati na zunanje tržišče. V ta namen so se naši predstavniki pozanimali o stanju proizvodnje zmrznjene prehrane v ZRN in za morebitnega partnerja za tržišče v Zahodni Nemčiji.

Kaj pomeni sejem ISM za našo predstavitev in izvoz?

ISM (Internationale Süßwaren — Messe), 12. po vrsti, je velika prireditelna svetovna ravni, ne samo po številu razstavljalcev, pač pa tudi držav. Letos je razstavljalo 706 firm iz 30 držav. Obiskalo ga je več kot 10 000 strokovnih in poslovnih obiskovalcev iz 60 držav. ISM je tudi poslovna predstavitev članov Evropske gospodarske skupnosti, ki zajema okrog 270 milijonov potrošnikov. Ta sejem ocenjujejo kot srečanje poslovnih na visoki ravni, saj se zberejo predvsem »šefi« v tej branži.

Za nas je nemško tržišče zelo zanimivo. Zahodnonemška proizvodnja sladkornih izdelkov je znašala v letu 1981 326 000 ton, leta 1980 pa le 324 000 ton, kar pomeni 0,6% rast. Promet oziroma realizacijo te proizvodnje so ocenili na 1945 milijonov DM, kar predstavlja porast za okrog 6%.

Zahodnonemški uvoz se je v letu 1981 zmanjšal za okrog 4000 ton v primerjavi z letom 1980.

V letu 1982 so zelo porasle cene osnovnih surovin na zahodnonemškem tržišču — za sladkor, glukozo, želatino, pakirni material, poleg tega pa še stroški za energetiko in osebne izdatke. Na osnovi tega predvidevajo povečanje materialnih stroškov za okrog 9%.

Naša udeležba v tej svetovni areni je pomembna za nadaljnje smernice razvoja, za konkretna naročila in sklenjene pogodbe ter za vsa dela, ki izvirajo za uspešen prodor in prodajo na tako zahtevnem trgu. Odmevom s tega sejma moramo posvetiti vso pozornost.

Angleški kupec F. G. Farman na obisku v Žitu

Ivan Cimerman

Potem, ko je Šumiju uspelo v letu 1981 prodati v Anglijo bonbone Fru-Fru in Visoki C, so sklenili sodelovanje s tem tržiščem še razširiti. V ta namen so se sestali z g. F. G. Farmanom iz Londona, ki se je mudil na obisku v Šumiju. Ob tej priložnosti sem ga poprosil za kratek razgovor. G. Farman je izrazil svoje zadovoljstvo, da se sodelovanje uspešno nadaljuje: »Že leto dni sodelujem z Žitom in lahko trdim, da uspešno, tako za izvoz v Anglijo kot v Združene države Amerike. Namen mojega današnjega obiska je, da preverimo naše dosedanje poslovanje ter da začrtamo nove poti za nadaljnje sodelovanje za izvoz v Anglijo kot tudi v druge dežele.«

»Bi nam lahko povedali, katere Šumijeve izdelke ste v Angliji najbolje prodajali? Ali nastopate samo kot kupec?«

»Nastopam kot kupec za nekaj največjih uvoznikov v Angliji. Med najuspešnejše proizvode, ki smo jih prodali pri nas, uvrščam Visoki C in Fru-Fru. Zdaj želim razširiti prodajo še na fondate. V Jugoslaviji že proizvajate tovrstne proizvode, ki pa po svojem okusu ne odgovarjajo zahtevam kupcev v Angliji. Zdaj se dogovarjamo o tem, kako bi spremenili tehnologijo, ki bi jo prilagodili tem zahtevam tržišča.

Nadalje se zanimam za prodajo vašega želeja, ki je izvrsten in ki ga prodajate v Jugoslaviji predvsem v večji embalaži ter nezavitega. Posamezne kose nameravamo zaviti, da bi jih nato ponudili angleškim kupcem (to so: picked and mixed outlets). Potrošnik pride do prodajnega pulta, izbere si posamezne bonbone želeja, ki jih prodajalec stehta in proda.«

»Kateri sloj prebivalstva predstavlja v Angliji najboljšega kupca Šumijevih sladkarij in kako mu ustrezate?« »Trenutno je ponudba še vedno usmerjena k odraslim. Eden glavnih namenov mojega obiska pa je prav v tem, da bi poskusili razširiti ponudbo tudi na »otroški trg«. To je področje, ki po mojem zajema še mnoge potencialne možnosti. V Angliji bi lahko prodajali posamezne kose za peni ali dva, ki so ustaljene cene za naše kupce-otroke.

Določeni starostni skupini otrok nameravamo ponuditi izdelke, ki so narejeni v obliki živali (ribe, želve, sloni...) — v tej zvezi so danes v Angliji popularne pošasti iz filmov groze (vampirji, razni Drakule ipd.). Tem zahtevam bomo skušali prilagoditi celoten designe.

Naslednji izdelki, ki jih nameravamo še proizvajati, so chewlines (žvečilne karamele) kot je Fru-Fru, vendar v sprejemljivejši

obliki od te, sedanje, ki bi bila privlačna za otroško tržišče.«

»Sodimo v Srednjo Evropo, vi pa prihajate s severa. Kaj menite o kvaliteti naših izdelkov? Ali opazate med angleškimi in našimi kakšno razliko v okusu? Je okus poleg kvalitete za prodajo najvažnejši?«

»Da, okus je zelo važen. Obstoje razlike med posameznimi tržišči, kar zadeva okuse. Angleško tržišče je največji potrošnik sladkarij na svetu, saj prodamo okrog osem unč (unča je 28,3 g) na prebivalca v enem tednu. V Jugoslaviji moramo posvetiti veliko pozornost prilagajanju okusa vaših proizvodov, za katere sem prepričan, da so kvalitetni — okusu v drugih, nejugoslovanskih predelih Evrope.

To pomeni, da moramo mnogo bolj sodelovati pri tehnološkem razvoju konditorstva, saj moramo stroje in opremo prilagoditi tovrstnim zahtevam tržišča.

Zelo si želim in upam, da bi si vi lahko nabavili to opremo in da vam bo vaša vlada dovolila, da jo uvozite, saj jo večidel proizvajajo v tujini, ne pri vas doma.«

»Če sem vas prav razumel, želite povedati, da moramo v primeru, če hočemo uspeti na tem zahtevnem tržišču, nabaviti stroje v deželah, ki imajo v tej industrijski veji že dolgoletno tradicijo?«

»Da, prav imate. Za prodajo konditorskih izdelkov obstaja velikansko svetovno tržišče, kjer so majhne marže ob prodaji velikih količin. Posledica tega je, da se moraš prilagoditi proizvodom, ki jih izdelujejo druge države. Tekmeci proizvajajo te proizvode v velikanskih količinah in v najkrajšem možnem času. Zato lahko ponudijo slične proizvode ob zelo izenačenih cenah.«

»Kako ste sodelovali s Šumijem v letu 1981 in kaj nameravate letos? Kakšne dogovore ste sklenili?«

»Rad bi povedal, da vedno rad pridem v Jugoslavijo, ker so ljudje tako očarljivi in družabni. Za naše sodelovanje v 1982 in za naprej je pomembno, kako hitro in kako boste sposobni osvojiti tehnološke spremembe, da boste lahko izdelali specifikacije, ki bodo odgovarjale tržišču, kjer prodajam. Dokler pa ne premagamo teh zaprek in težav, lahko zagotovim, da boste lahko izvažali v mojo deželo trikrat več kot lani, če boste lahko več proizvedli.«

Prav ta dan je tožd Razvoj-inženiring seznanil naše trgovske potnike z okrog 15 novimi izdelki, od katerih bodo nekateri kmalu v prodaji. G. Farman se je živo zanimal zanje. Nekateri izmed njih smo že lahko pokazali v začetku februarja na sejmu v Kölnu.

Znanilke in znanilci pomladi so na pustovanju v Ptuj z metlami pometali ostanke zime in z grozljivimi maskami odganjale zle duhove s kaleče pšenice. Bo kaj zaleglo?

Pust deli medalje vse leto

Ivan Cimerman

Za zasluge za dobro počutje širokih množic, ki se z nasmeškom prebujajo ob vojnih napovedih, pomanjkanju kave in praška, lokalnih in posteljnih vojnah, dražitvi gradbenega materiala in uvoženih surovin, dvigu stanarin in padcih Nafte zvestega Dinarja, je Car Pust sklenil podeliti naslednje medalje:

1. Železno, iz železne zgodovinske dobe: Graditeljem cest, ki so zakrpane kot nobene beračeve hlače, kajti berači ne nosijo več zakrpanih hlač, pač pa dobivajo socialne podpore in stanovanja.

2. Bronasto medaljo za projektante, ki so mi pri zahodni ljubljanski obvoznici zavozili cesto preko vrta, skednja in čebelnja-

ka. Čebel še nisem izpustil, saj so to počenjali samo pradedje ob turških napadih.

3. S srebrom patinirano medaljo podeljujem genialnim sestavljalcem carinskih predpisov za repromaterial, ki leži v carinskih skladiščih v toliki vrednosti kot je nacionalni dohodek manjše republike. Mrtvi kapitali rojevajo živahne simpozije.

4. Z zlatom patinirano medaljo pripenjam graditeljem stolpnic na rodovitni zemlji osmih največjih slovenskih mest. Te zemlje je toliko, kot bi rabili pšenice za šest omenjenih mest.

5. Neužitno, zlato limono poklanjam kot medaljo uvoznikom južnega sadja, ki so z zmanjšanjem uvoza dvignili rast našega sadjarstva. Opic imamo dovolj, palm premalo. Zato rabimo še kokosove orehe.

6. Tolažilno bronasto medaljo poklanjam vsem gladiatorjem, ki

so zalizali rane našim nogometašem, ki ne bodo prodali nobene tekme več. Samo noge si bodo včasih »pozlatili«.

7. Tolažilno srebrno nagrado obešam na nos polkmetom, ki so skoraj dobili štirikrat večje davke kot »ta pravi« kmetje. Tako se godi gospodi, ki se honorarno gre kmeta!

8. Tolažilno zlato nagrado dam bodočim graditeljem Cankarjeve piramide, ki bi stala namesto Tutankamonove grabnice sredi Ljubljane. Bila bi turistična atrakcija in sredstva, zbrana za njen obisk, bi dali za dograditev pravega kulturnega doma v vsaki vasi ali manjšem mestu.

Nagrado, zlito iz vseh treh medalj, bronaste, srebrne in zlate in še dveh povrhu, dam tistemu, ki zaostane pri slalomu za menoj za eno sekundo. Sem na poti do gradbenega dovoljenja za novo tovarno smuči na pobočju Jahorine.

Izdelovali smo skoraj vse ročno, bonbone, lizike, napolitanke. Ustanovili smo tudi obrat za čokolado. Lepi časi so bili to... Štefka Izlaka: »Visoka norma je bila, v sedmih urah in pol si moral zaviti po 18–20 kg lizik v eni uri ter 40–60 »rolc« melisnic. Plače? Hm, leta 1954 smo dobivale po 800 do 900 din, me, delavke. Prvi inženirji so prišli 1954, kot sta bila Skoberne in Stare. Prvi direktor je bil Janez Pleško...

Največja teža dela pa je slonela na mojstrih, tako kot danes,« se odsmeji Štefka.

Joža Kic: »S kmetov sem prišla v tovarno, osem otrok nas je bilo, in bolj revni smo bili. Pa sem morala s trebuhom za kruhom, moči sem imela dovolj, na dnino sem hodila poprej delat. Pa sem kar poprijela za žaklje. Z vagonov smo jih raztovarjali na kamione. Pozneje sem devet let nosila malice za vse podjetje, hja, takoleee ogromno košaro, kakšnih 50 kg težko. Od vrat do vrat, pa gor in dol sem hitela. Nabavljala sem za menzo na trgu, zamenjala kuharico, če je bilo treba, za okrog 160 ust sem morala poskrbeti. Kot moji otroci so bili, vsa usta sem nahranila, res!

Tako rada sem hodila v staro Šumijevo hišo, kot da bi šla domov, moj drugi dom je bil tam. Pa ljudi sem poznala, vse, od A do Ž. Pozneje sem delala lažja dela kot dozirka. Lepo je, da se

Novo v Šumiju Rondino žele

V tozdu Razvoj-inženiring so pripravili nov proizvod, kar pomeni, da so naredili vse, kar sodi k njemu: od recepture in kemičnih ter drugih poskusov do embalaže, napisa in barvne podobe, zunanjega ter notranjega ovoja.

Na naslovni strani kvadratične bonboniere so v barvah naslikani žele bonboni. Vložka za bonbone sta dva, vseh bonbonov pa bo v škatli 25, tako da bodo zloženi »enonadstropno«.

Ta bonboniera bo tehtala 400 gramov, rok uporabnosti pa bo 10 mesecev.

Kje je projekt, reklama, obveščanje javnosti?

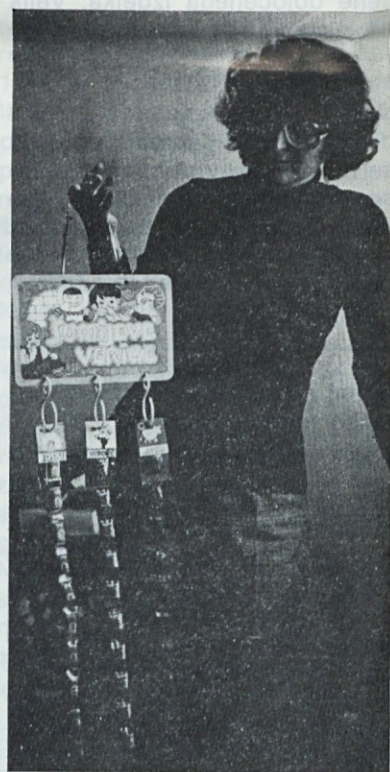
Novi proizvodi potrebujejo marketing, da lahko »shodijo«. V trgovski areni rjove cela vrsta konkurenčnih »levov«, ki imajo mnogo bolj nabrušene zobe (beri: večje marže, superrabate, osvojene trgovske hiše) in lahko takšnele novo pišče, Rondino žele, zlahka pohrustajo, še preden bo prav shodil!

Smo kaj naredili za obveščanje prek radia, TV, časopisja? Ali ni utopično pričakovati samo od trgovskih potnikov, da bodo lastnoročno naredili revolucijo za povsem neznan proizvod, ob desetih enakih, ki jih ponuja konkurenca z vsemi sodobnimi sredstvi obveščanja?!

Saša Kokol in Vlasta Zgonc, ki sta navdihnili proizvodni izgled in podobo navzven (oblika, barva, napis) sta mi povedali, da čaka na čokoladni oblivi še drug proizvod te vrste: Rondino čokoladni žele. Če nam bodo afriške sape naklonjene in bo pristala za Šumi kot za Gorenjko kakšna ladja s kakavovcem tudi v Kopru, ne le v Splitu, bodo tiste delavke iz Šumijevega desertnega oddelka, ki so šle pomagat v toz Pekarne, ker ni bilo dela, spet prišel domov: Rondino žele je pripravljen za proizvodnjo!

Dvojček Rondina žele — Rondino čokoladni žele, ki ga naj oblije afriški kakavovec, bo težak le 200 gramov, v eni plasti zložen v škatlo in drugačne barve. Prve izdelke predvidevamo konec februarja, če bo šlo vse po sreči. Opazovalcu pa se vzbuja takoj nova skrb: kako in kje bomo Rondino žele prodali?

Novo: Šumijeve verige

Sadike zrastejo v drevo

Srečanje Šumijevih upokojencev

Ivan Cimerman

Čeprav je od srečanja minilo že precej časa in smo vmes pisali o pomembnih vprašanjih, ki smo jih skušali ovrednotiti, pa vseeno ne moremo mimo srečanja Šumijevih veteranov ali še bolje — veterank, ki so bile številčno močnejše. Vsako leto se srečajo in obude spomine na pionirske čase, ko so postavljali temu, kar danes imamo, temelje, vsak po svojih močeh. Pustili smo jih, da so kar sami spregovorili:

Franc Poženel: »Od 1925 pa do 1964. leta sem služil v Šumiju. Najtežje je bilo v vojnem času. V stari tovarni v Gradišču smo imeli ilegalno organizacijo Osvobodilne fronte, bil sem njen podporni član. Nekoč so vdrli Italijani nepričakovano v obrat in pričeli s silo vlamljati v vse garderobne omarice. Hitro sem planil po prepovedani časopis Poročevalec in ga sežgal v kuhinji. Zgoraj so naše fante odvedli s seboj, tudi k meni, v klet sta prištorkljala dva in zagolčala: »Roke v vis!« kot sem ju razumel. Nalila sta si kave in vse preiskala.

Pomagali smo tudi partizanom, pošiljali smo jim obveze in pakete, poseben fond je bil za tiste, ki so bili internirani v Gonarsu, v Reniciju in na Rabu.

Zaposlil sem se kot priučen kurjač, s paro sem segreval kotle za kuhanje bonbonske mase, vse do 1950. leta, ko sem šel v kurilnico. Še potem, ko sem se upokojil, brez Šumija nisem zdržal. Na ljudi sem se navadil, mladost sem pustil tam in prijatelje. Še vedno sem delal honorarno. Ta vez se ni pretrgala vse do danes...

Rezka Cardani: »Leta 1952., ko sem prišla v Šumi, je bilo vsega 36 do 40 delavcev. Delali smo v dveh, po potrebi tudi v treh izmenah. Bila sem mojstrica. Takrat smo začeli z varstvom otrok, vendar so jih jemali v vrtce šele s tremi leti starosti, do takrat pa sem morala biti lepo doma.

V tovarni smo morale prijeti za vsako delo, saj sprva moških ni bilo. Prijele smo za lopato, nosile lonce in tovore, pa še kaj.

Topla beseda in prijateljsko vzdušje med upokojenci Šumija ob tradicionalnem vsakoletnem srečanju

nas takole spominjajo. Zdaj sem bolj bolehn, v Valdoltro hodim, hrbtenico si zdravim.« »Mlada leta ji ven silijo!« se pošalijo nje ne sodelavke.

Ko so bili vsi zbrani in so že žvenknili prvi kozarci, jih je vse skupaj lepo pozdravil sedanji direktor Šumija, Janez Železnikar. Zahvalil se jim je za vloženo delo, na katerem raste zdaj nova kal. Z minulim delom predhodnikov pa smo za vedno povezani z njimi in ob premagovanju sedanjih težav upoštevamo njihove dragocene izkušnje, je še dejal in jim voščil mnogo sreče in zdravja.

Za vso pozornost in darila in pogostitev se je v imenu upokojencev zahvalil nekdanji direktor Alojz Pajnič, ter dejal: »Hoteli smo narediti Šumi tak, da bi nekaj pomenil, tako kot tovarna in kot jamstvo za socialno varnost delavcev pri vsakdanjem

kruhu. Mnogokrat smo se odpo-vedali delitvi dobička, da bi s tem omogočili perspektivo mladim, prihajajočim. Ponosni smo, ko danes pridemo v povsem avtomatizirano tovarno in gledamo, kako poteka bitka na tem jugoslovanskem bojišču, kjer bi radi zmanjšali primanjkljaj zunanjetrgovinske bilance.

Po sedmih debelih kravah pride sedem suhih krav. Mi smo imeli vsaj 15 'ta debelih' krav, morda smo tudi preveč trošili, takrat... Pri utrjevanju gospodarskih tokov in zmanjševanju deficita pa tudi upokojenci prispevajo vsak po svoje.« Na koncu je zaželel Žitu uspešen prodor na tuja tržišča, tako v ZDA, zahodno Evropo in Vzhod in napredek v letu 1982.

Prijateljska šala in zvonki smeh sta še dolgo odmevala med slavljenici.

IC

Simbolične nagrade za 10, 20, 30 let zvestobe Žitovemu mlinarstvu

»S čim boš pa obnavljal, če boš vse snedel?«

Svečano oblečeni so prihajali zaslužni mlinarski delavci v menzo tozd Mlini in si kot stari znanci stiskali grčave roke. Nekaj žensk, takole za poživitev in popolno zasedbo, je bilo vmes. Šegav, šaljiv nagovor, ki zaokroži zasluge in pridobitve, sindikat povzdigne besedo. Tu in tam zaslužni mož ali žena zardi, ko prejme kuverto z nagrado, kot da ga je sram vsega tega, takole v javnosti, pred očmi vseh. Delal je pač, po svoji najboljši vesti, z vso odgovornostjo in pripomogel k neznanski mašineriji, ki je iz vsega zrasla. Pa naj bo še tako mogočna in elektronska, brez njih, ki jo nadzirajo in skrbje zanj, nikoli ne bo mogla obstajati. Diplome in denarne nagrade prehajajo iz rok v roke. Iz za kuhinjskega pul-ta prijetno zadiši. Ni ravno razkošje, je pa dostojno in okusno. Zalito z dobro kapljico pridene toplino, ki razvezuje jezike.

Veterani med seboj izmenjavajo izkušnje. Vedre in trpke, misel na tone, ki so jih na svojih plečih prenesli, naložili ali razložili, ob vsakem času, vsakem vremenu, na raznih koncih te ljube Slovenije, ki se komajda zaveda, kaj je vse treba, da nasitijo vsa ta lačna usta.

Težko, da bi se pogovoril z vsemi. Izberem Marijo Bertoncljevo, ki je v Žitu že 30 let, in Matjaža Glišiča, kateri se ponša s tremi leti zvestobe mlinarstvu.

Marija Bertoncljeva, ki je začela svoje delo v Žitu 1949. leta, se zamisli: »Kot da bi hitri veter odnesel vsa ta leta. Na tem dvorišču so bili travniki in plodne njive, preden smo pričeli graditi. Najprej so zrasle Pekatete, nato upravna zgradba, silosi, pekarne... Trideset let, človek sploh verjeti ne more. Da je vse to zraslo, je bila potrebna trdna roka. Pa mnogo samoodpovedi in žrtvovanja, ki današnjim delavcem pogosto manjka. Vsega vendar ne more nihče plačati. Nekaj tudi iz duše zraste, pa iz ljubezni do dela in tega, kar ti nastaja pod rokami in kar je plod pametnega gospodarjenja. Kaj da je bila tista gonilna sila, ki nas je družila, veterane, na

»bojišču«? Hm, največja gonilna sila je za vsako delo v tem, da mislimo na zanamce, na tiste, ki prihajajo. Nikoli se ne smeš zadovoljiti s tem, kar imaš, vedno moraš vsaj malce prehitevati svoj čas, imeti oči uprte v bodočnost, sicer te prehiti razvoj, tehnika in konkurenca. Sebičnost in privatizem tu nimata mesta! Danes je vse premalo samodiscipline in delovne zavesti. Ne moremo vendar vsega deliti, vsega napraviti. S čim boš pa obnavljal, če boš vse snedel?!

Največji in najbolj »njen« pa je ponos na sina Acija, slavnega pianista, ki žanje lovorike po domovini in svetu. O njem pove: »Tri leta je bil star, ko je začel igrati klavir. Sama sem ga učila. V levo roko je vzel harmoniko, z desno zaigral na klavirju, tudi zapel je vmes. Pri sedmi letih je že igral Haydnov klavirski koncert na pamet, z zavezanimi očmi. Kasneje, po študijih v Parizu in Rimu, je lahko na pamet preigral v eni koncertni sezoni tudi po 800 notnih strani na pamet. Note čita tako kot mi knjige. Samo da jih enkrat prebere, že lahko vse zaigra, ne da bi jih pogledal. Danes je profesor na Glasbeni akademiji in član TRIA TARTINI, v katerem igra violino Dejan Bravničar, čelo pa Ciril Škerjanec. Mnogo potuje po svetu in...«

Ne, ne smem zapisati vsega, Aci Bertoncelj tega nima rad, javnosti in velikih besed, novinarskega pisanja. Živi za glasbo in glasba je njegov svet, v katerem ne more vsak vdreti.

Morda je prav ta glasba pomagala Mariji, da je našla pravo tonsko lestvico za premagovanje težav v mlinarstvu, saj sama odlično igra klavir. Vsak kolektiv je neke vrste orkester in sama odlično pozna note. Dirigentov pa je preživela lepo število. Ob meni sedi mlinar, Matjaž Glišič in 21 let je mlad. Nasproti 30 letom Marije Bertoncelj — 3 leta njegovega »mlinovanja« generacije, ki prihaja, in ki žal ni številnejša. Počasi se razgovori: »Poklicno mlinarsko šolo sem končal 1977 v Zagrebu. Bil sem edini Slovenec med 30 sošolci.

Tri leta in trideset let delovne dobe. Čas piše simfonije, vsak si želi čimlepšo.

Takrat je obstajal en pekarski in mlinarski razred. V tozd Mlini sem dobil štipendijo in po odsluženem vojaškem roku sem prišel sem. Mislim, da sem največ pridobil pri predmetih, kot so bili tehnologija mlinarstva, strojništvo, farinologija, pa kemija in biologija. Vsa ta znanja dobijo pravo težo šele ob delu. Od 110 zaposlenih v tozdu Mlini na Šmartinski sem sam iz te šole, pa tudi drugod ni tovrstnih kadrov.

»Zakaj, misliš, ni večjega dotoka mladih v mlinarski poklic?« »Vsi se ženejo za boljšimi, donosnejšimi poklici. Predvsem hoče vsak končati štiriletno šolo, ne poklicno, da lahko nato študira dalje na višji ali visoki šoli. Tu je še nočno delo, delo v izmenah, možnosti za stranski zaslužek pa nobene. Za ta poklic moraš imeti veselje v sebi.«

Matjaž ga ima. Postal je še predsednik mladinske organizacije v tozd Mlini, a kaj, ko je mladih le peščica. Takšni, kot je on, so nosilci. Mladost in strokovnost sta porok za kvalitetno delo. Ge-

neracije se menjavajo, odhajajo. Matjažev pa bi rabili vsaj dvajset v tem Žitovem mlinarstvu.

Nagrade za dolgoletno delo tozd Mlini so prejeli sledeči jubilanti:

Za 30 let

1. Bertoncelj Marija, Ljubljana;

Za 20 let

1. Gerič Ivan, Homec;
2. Kosmač Matija, Vir;
3. Kuzma Marija, Vir;
4. Medvešek Martina, Ljubljana;
5. Puhar Janez, Bistra;
6. Seljak Stanko, Vrhnika;
7. Vrbanc Josip, Ljubljana;
8. Železnik Bernard, Vrhnika.

Za 10 let

1. Jemc Ivan, Vir;
2. Orel Franc, Vrhnika;
3. Šterman Anton, Vrhnika;
4. Zupančič Jerica, Vir.

NOVA PLOŠČA, NOVA PLOŠČA, NOVA PLOŠČA, NOVA PLOŠČA, NOVA PLOŠČA, NOVA PLOŠČA, NOVA PLOŠČA, NOVA PLOŠČA, STARA GOŠČA, STARA GOŠČA, STARA GOŠČA, STARA GOŠČA,

Cankarjevo delo, Cankarjeva založba, Cankarjeva ulica, Cankarjeva bračna značka, Cankarjeva nagrada, Cankarjev kulturni dom: Betónski ali dušni samoprispevek? Cankarju na uho: Razgalil si očete, vnuki te častijo, obrobni »pen-nagradar« iz tebe zida spomenik, ostrine tvoje tópi se bojijo, saj v HLAPCIH vsakdo vidi le — sosedov lik.

Cankarjev samo-spoštovavec

PEKARNA, KDO BO TEBE LJUBIL?

Izkušeni, zvesti peki odhajajo, kdo jih bo nasledil?

Tomo Vukelič

Samo naslov smo si drznili zapisati nad spomine Toma Vukeliča, vodje izmene v tozd Pekarna Bežigrad, vse ostalo je napisal sam. Na skrivaj nam je hotel povedati, vendar ne more ostati samo med štirimi očmi, saj je v tem pisanju radost in bridkost pekov, ki odhajajo in ne vidijo za seboj generacij, ki bi jih nasledile s takšno predanostjo poklicu, kakršno so čutili sami. Takole pripoveduje:

»Življenje pekov v stari Jugoslaviji je bilo zelo težko, saj so opravljali svoje delo v neprimer- no težjih pogojih, kot so današnji. Delo je bilo fizično, delovni čas pa neprimeren. Takrat še nismo poznali strojne obdelave, razen mešalcev za testo. Naša varnost pri delu ni bila zjamčena, saj zasebni mojstri niso posvečali temu nobene pozornosti. Težko si dobil zaposlitev. Preveč je bilo delovne sile in to je koristilo zasebnim pekovskim obrtnikom, da so jo izkoriščali po svoji želji z nizkimi osebnimi dohodki, ob težkih delovnih pogojih.

Kulturno življenje pekov je bilo na nizki stopnji zaradi napornega nočnega dela, miselnosti in vpliva njihovih mojstrov, ki so skrbeli za to, da je bil pekovski delavec čimmanj razgledan, da je imel čim ožje obzorje. Peki pa so kljub takšnim pogojem širili svoje obzorje in šli svojim idejam naproti, za boljši jutri.

To dokazuje tudi dejstvo, da je iz vrst pekov prišlo v času NOV mnogo narodnih herojev. Peki so prispevali velik delež za osvoboditev naše dežele izpod okupatorjevega jarma.

Pozneje so pri izgradnji naše domovine prav tako prispevali svoj nemajhen delež s svojim udarniškim delom. Bili so povsod: v rudnikih, na Pšati, v kočevskih gozdovih, graditi so pomagali Litostroj in Ambrožev trg v Ljubljani.

Dobivali so udarniške značke, postajali udarniki in tudi komandanti brigad, kakršen je bil naš sodelavec Marjan Mihaja.

Peki v Združenih pekarnah Moste so se leta 1952 odrekli svojemu dobičku, ki so ga prispevali za dvig svoje kulturne ravni.

Imeli so nizek življenjski standard in vsak dinar bi jim prišel prav. Toda s tem denarjem so si kupili tamburice in ustanovili svoj pekovski ansambel, ki ga lahko vidimo na sliki. Sami smo prispevali sredstva za plačevanje profesorja, ki nas je poučeval.

Po uspehih, ki smo jih dosegli, nas je sindikat pekov finančno podpiral. Nastopali smo po raznih krajih Slovenije. Najbolj smo bili veseli, ko smo v močni konkurenci osvojili prvo mesto v ljubljanski regiji.

Veliko veselje je bilo tudi med rudarji v Izlakah, ko smo jih razveselili s poskočnimi polkami in valčki.

Tega obdobja se spominjam kot najlepšega in mislim, da bo glasba tudi tistim, ki prihajajo za nami, pomenila veliko podporo in veselje pri vsakdanjem delu.«

Pekovski tamburaški ansambel, ustanovljen 1952. leta. Sedijo z leve: Franc Stenko, Viktor Hostnik, Franc Lalič, (tovariša z bisernico se ne spomnim), Matija Horvat, Tone Brinovec in Štefan (priimek pozabljen). Stojijo, z leve: prof. Ciril Pavlič, Polde Žnidaršič, Franjo Dobaja, Jože Poglavšek, Tinca Celarc, X Ignac Werbole (umrl 20. 2. 1982), Vinko Trček, Štefka Živec, Jože Križmanič in Tomo Vukelič

Dragi Nace!

Poslovilne besede ob smrti Naceta Werbole

Boleče je odjeknila vest, da te je kruta usoda in zahrbtna bolezen mnogo prezgodaj iztrgala iz naše sredine in iz sredine tvojih najdražjih.

Težko je verjeti, da te ni več med nami, saj si skoraj včeraj slekel svojo belo pekarsko obleko, ki si jo z izredno vnemo in velikim zadovoljstvom nosil aktivno 40 let, razen tistih dni in mesecev, ko so te italijanske fašistične oblasti obsodile na petnajstletno ječo.

Tudi težko življenje v vojnem času, tvoje aktivistično delo in zaporu te niso strli, marveč si bil vedno v prvih vrstah družbenopolitičnih sil napredka in razvoja delavskega in samoupravljalškega življenja v naši družbi.

Tvoj delež in vsestransko prizadevanje pri razvoju pekarstva in v novi dejavnosti zmrznjene hrane in slaščičarskega peciva v DO Žito, tozd Pekarne, Ljubljana, je nedvoumno veliko in nad vse dragoceno. Posebno se te spominjamo in cenimo tvoje

družbenopolitično delo in tvoj trud pri uveljavljanju položaja delavca kot samoupravljalca z vsemi pravicami, dolžnostmi in odgovornostmi.

Dragi Nace!

Neizprosna je resnica, da te je kruta usoda iztrgala iz naše sredine prav v času, ko bi lahko užival svoj zares zasluženi pokoj v krogu svojih najdražjih, prijateljev in znancev.

Ob teh težkih trenutkih, ko se poslavljamo od tebe, dragi Nace, želim v imenu vseh tvojih sodelavcev povedati, da smo te resnično cenili in te imeli radi ter da te bomo kot takega, dobrega tovariša, ohranili v najlepšem spominu.

Tvojim dragim, tvoji soprogi, hčeri in sinovom naj bi te iskrene besede le malo omilile bolečino ob izgubi najbližjega in jim izrekamo globoko sožalje. Tebi, dragi Nace Werbole, pa izrekam iskreno zahvalo za tvoj dragocen prispevek k našemu napredku in razvoju z željo: Naj ti bo lahka naša slovenska zemlja!

Slava tvojemu spominu!

Tvoji sodelavci tozd Pekarne, Ljubljana

ZAHVALA

Vsem, ki ste ob smrti naše mame sočustvovali z nami, ji poklonili cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti — iskrena hvala!

Mara Abraham in vsi njeni

ZAHVALA

Ob bridki izgubi mojega očeta se lepo zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem, ki so darovali cvetje in nam stali ob strani v teh težkih trenutkih, prav tako tudi vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Janez Zavodnik

Šmartinska in Letališka cesta povezani, odcep do Javnih skladišč

V sončnih marčnih dneh končujejo delavci SCT dela s polaganjem kanalizacije in vodovoda na trasi nove ceste. En krak ceste bo povezoval Šmartinsko cesto na desno, mimo še vedno stoječih barak, koder obračata avtobusa mestnega prometa št. 2 in 7, vse do Yulona na Letališki cesti.

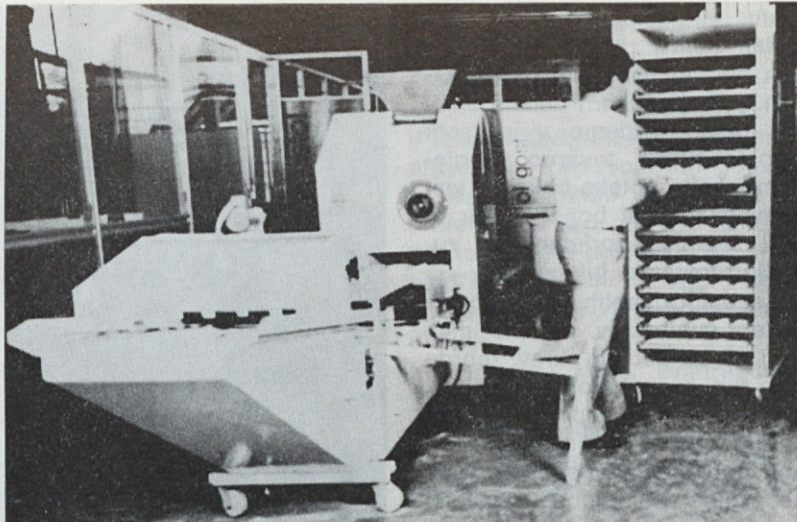
Za Žitovimi silosi bo imel ta krak odcep, ki bo peljal do Javnih skladišč. Nanj bodo priključili odvode tudi iz novih skladišč, ki jih gradi Elektrotehna tik poleg Šumija.

Cesta je predviden novorojenček srednjeročnega obdobja, Sava pa bo »bogatejša« za nekaj hektolitrov industrijskih odplak na mesec. Upajmo, da se bodo iztekale vanjo skozi — filtre!

Delovodja Stane Hubak nam je povedal, da niso pričakovali tako ugodnega zimskega vremena, saj pri —5°C niso več primerne temperature za izkope, pa tudi cement se ne strjuje dovolj hitro. Za glavne in stranske kanale uporabljajo betonske velikanke, cevi s premerom od 40 do 100 cm. Mimo Žitovih silosov bodo speljali kanale s premerom 40 cm.

Da to delo ni niti najmanj lahko, nam pove podatek, da mora biti padec takšnega kanala 4 promile, kar pomeni, da je na razdalji 1 km 40 cm padca ali 4 milimetre na 1 meter.

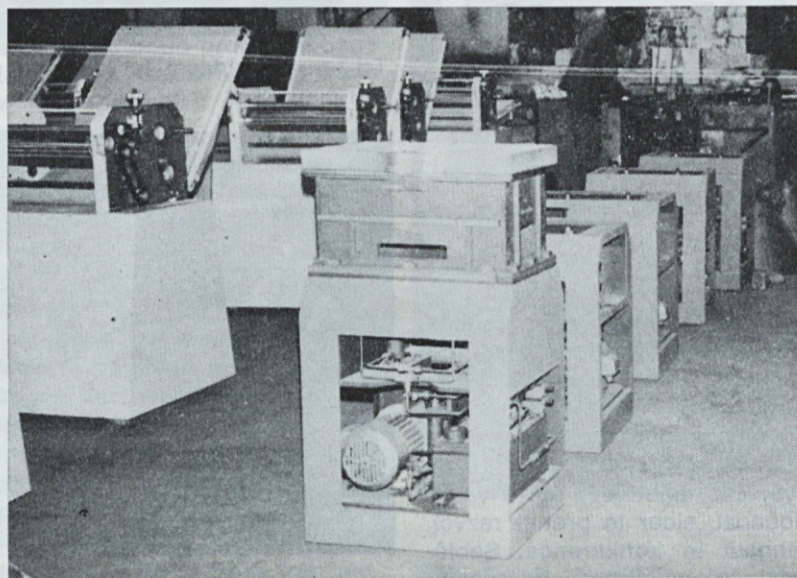
Cesto bodo začeli graditi, ko se zemlja otopli, konec marca, dolga pa bo več kot kilometer.

Polavtomatsko linijo za žemlje in kajzerice z novosadskega sejma (na sliki) Gostol že proizvaja

Novosti v Gostolovem prehranbenem programu

Metka Zalar

Prva serija Gostolovih hidravličnih delilnih strojev

Za nadaljnji razvoj na področju prehranske panoge se odločamo v skladu s potrebo naših kupcev in najnovejših dosežkov v svetu. Pri tem se zavedamo, da bo uresničitev naših načrtov v tem letu zelo težko izvedljiva zaradi izrednega pomanjkanja materiala in skoraj onemogočene uvoza.

Kljub temu, da si v odnosu do naših kupcev prizadevamo, da bi lahko čimbolj dosledno izpolnjevali svoje obveznosti in ugodili njihovim željam, pa si ne moremo zakrivati oči pred situacijo, kakršna vlada na našem trgu. Žal bodo takšne razmere nujno vplivale tudi na naše sodelovanje z Žitom, kljub vsem našim naporom, da pravočasno ugodimo njihovim željam. Prav dobro namreč vemo, da so prizadevanja celotnega živilskega kombinata Žito usmerjena v ne-

nehen razvoj vseh dejavnosti. Ob tem nam je še živo v spominu izjava direktorja tozd Pekarna, Antona Kosovela v lanskem letu, ki je sicer ugodno ocenil poslovno sodelovanje z Gostolom, vendar je pri tem posebej opozoril na probleme ekonomičnosti in konkurenčnosti, ki bodo pri nakupu opreme v bodoče igrali poleg kvalitete vedno bolj odločilno vlogo. Tega se v Gostolu dobro zavedamo, zato skušamo pri razvoju opreme upoštevati čimveč takšnih rešitev, ki bodo vplivale na znižanje cene posameznih strojev.

In kakšna je oprema za pekarne, ki jo bo lahko Gostol v kratkem času ponudil svojim kupcem?

Verjetno je umestno, da najprej povemo, kako je z našo pečjo Burjo, ki jo imajo v mnogih pekarnah Žita. Na tej peči so bile ugotovljene nekatere osnovne

pomanjkljivosti, zato smo se odločili za izdelavo nove Burje, na pečeh, ki redno obratujejo, pa smo odpravili napake. Prvi prototip te Burje je bil prikazan na novosadskem sejmu v letu 1981, sedaj pa potekajo končni preizkusi v pekarni v Grosupljem, ki bodo kmalu zaključeni. To peč bomo izdelovali v naši temeljni organizaciji v Idriji, kjer naj bi po sedanjih ocenah stekla redna proizvodnja konec tega leta. Precejšnjo pozornost vzbujata tudi oljna peč. Kot je znano, smo lani izdelali prva dva prototipa te peči, ki sta bila predstavljena udeležencem III. posvetovanja jugoslovanskih tehnologov v Novi Gorici. Živilski tehnologi so ob tej priložnosti peč zelo ugodno ocenili in so bili prav navdušeni nad istočasno peko različnih izdelkov na vseh treh etajah, pri čemer je možna poljubna regulacija temperature. Oba prototipa že redno obratujeta v novogoriški pekarni Peciva, medtem pa so že v delu dopolnitve peči, ki naj bi pripomogle tudi k njeni pocenitvi.

Gotovo so zanimivi tudi drugi naši stroji. Tako je v zaključni fazi izdelava prototipa spiralnega mešalca testa SM-85. Ta bo intenzivnejši od dosedanjih DK-mešalcev in osnova nove družine mešalcev, ki bodo mešali testo hitreje in bolj kvalitetno. Kmalu bo zaključena tudi izdelava prototipa batnovakuumskega delilnega stroja, ki bo namenjen predvsem delitvi testa za asortiman, kjer se zahteva boljša kvaliteta deljenja. Ta stroj bo imel sposobnost, da bo delil testo z obsegom delitve od 180 do 2100 gramov. Izdelujemo tudi prvo serijo hidravličnih delilnih strojev, ki se uporabljajo predvsem za deljenje mehkih test in bodo delili maso testa na 10 ali 20 kosov s težo od 150 do 1400 gramov. Za okroglo oblikovanje mehkih in mešanih vrst testa smo že izdelali prototipe tračnih strojev, katere sedaj preizkušamo. Tudi polavtomatska linija za žemlje in kajzerice (pretiskano pecivo) je že v proizvodnji. S področja slaščičarstva pa izdelujemo prototip planetarnega mešalca s priključki za mletje kave, mesa, orehov, rezanje zelenjave ipd., na željo kupcev pa bomo dodali še druge priključke. Predvidevamo, da bomo pričeli z redno proizvodnjo tega stroja letos v maju.

Naj izzveni ta prispevek v želji, da bi se poglobljeno sodelovanje in nenehno razvijanje nove tehnologije strokovnjakov obeh delovnih organizacij tudi v bodoče uspešno odvijalo in omogočalo vedno nove rešitve na področju pekarstva, slaščičarstva in drugih proizvodov.

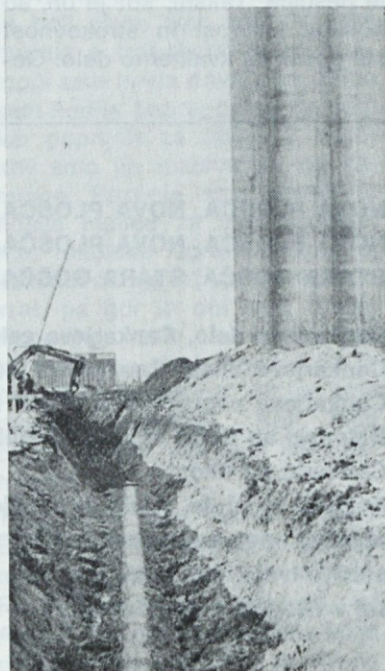
Prvoaprilska

Namesto denarja mesečno vozovnico

Nezaposleni mesečno vozovnico za vse proge

Skupščina mesta Ljubljane pripravlja v okviru komiteja za zveze predlog, po katerem bi se odločili za nov tarifni sistem na območju ljubljanskih občin. Sedanji tarifni sistem nameravajo spremeniti tako, da bi uvedli ENOTNO MESEČNO DELAVSKO VOZOVNICO, ki bo veljala za vse proge. Cena vozovnice naj bo odvisna od razdalje od doma do delovnega mesta, pri čemer nameravajo uvesti enotno ceno za razdalje do 3 km, drugo ceno za razdalje 3—7 km in tretjo za razdalje prek 7 km. Razlike med cenami naj bi znašale 30 %.

Način plačevanja za ostale kategorije vozovnic ostane nespremenjen (žeton, gotovina, študentske in mesečne vozovnice za starejše občane), uvedli pa bi še MESEČNO VOZOVNICO ZA VSE PROGE ZA NEZAPOSLENE PREBIVALCE in tiste, ki se ne uvrščajo v nobeno od ostalih skupin, ki bi imela ceno, kakršna bi veljala za delavske mesečne vozovnice za razdalje 3—7 km.

Letos počitnice na Cresu

Žito kupilo dve hiši in garsonjero

Ljubka individualna hišica s pogledom na morje

Delavski svet DO Žito je na svoji seji, 25. 2. 1982 sprejel sklep, da kupi na otoku Cresu od SGP Pionir Novo mesto dve individualni hišici in eno garsonjero. Hišici sta individualni, merita po 64 m², vsaka pa stane okrog 240 starih milijonov din. V eni je prostora za 6 ležišč. V pritličju je kuhinja z jedilnim kotom, shrambo in ostalim, zgoraj pa spalnica, WC in kopalnica. V garsonjeri, ki meri 20 m² in stane 77 milijonov starih dinarjev, bo prav tako prostora za 6 ležišč. Z nakupom teh objektov smo torej pridobili 18 ležišč. Če traja sezona od 15. junija do 15. septembra, kar pomeni 14 izmen, potem bo po predvidevanjih službe za družbeni standard letovalo v eni sezoni na Cresu 252 delavcev. Od Ljubljane do trajekta v Porozinu je 220 kilometrov. V sezoni vozi z Reke do Cresa posebna ladja. Kraj, do katerega je treba dopotovati z avtobusom ali osebnim avtomobilom, se imenuje Brestova. Od tam pa vozi na otok Cres trajekt in pristane v kraju Porozine. Vožnja traja 20 minut. Toda Žitove hišice niso v Porozinah, pač pa v naselju med krajema Miholavščica in Martinščica. Od Porozin do tega naselja, kjer smo kupili hišice, pa bo vozil lokalni avtobus. Plaža je zaenkrat še neurejena in kamnita, dno morja pa peščeno in primerno tudi za otroke. Seveda nameravajo plažo v doglednem času urediti. V naselju imajo novo restavracojo z bifejem in samopostrežnim delom. Trgovina za nakup vsega potrebnega pa je okrog 2 kilometra oddaljena od tega novega naselja, koder se bomo v bodoče srečevali, ogoreli in nasmejani.

B. Č.

Primer reklame za razprodajo: keksi Metropol so bili razgrabljeni v dveh dneh. Poduk za nas in še za koga?

Predlog trgovcev

Nalepka in plakat za nove proizvode Žita

Pri obhodu po trgovinah so prodajalke in poslovodje izrazili eno-dušno željo: Žito naj pripravi posebne plakate, ki bi napovedovali prodajo novega proizvoda, razprodajo tistega, ki »obleži«, uporaben bi bil za izložbo ali notranjost trgovine in bi pritegoval kupce. Trgovski potniki so ob razstavi novih proizvodov, ki so jih pokazali predstavniki tozda Razvoj-inženiring (bilo je okrog 15 izdelkov, zasnutkov in predlogov), povedali, da že nekaj časa čutijo potrebo po nalepkah različnih formatov, ki bi jih lepili na nove proizvode. Poleg znaka firme Žita bi pisalo NOVI PROIZVOD tozda... bodisi Šumija, Imperiala, Pekatet... Te samolepilne nalepke bi bilo mogoče nalepiti tudi na vsako posamezno vrečko, karton, zavojček. Pri vseh teh izdelkih naj bi čutili enoten likovni izraz, tudi pri embalaži različnih tozdov.

IZREŽI IN POŠLJI NA NASLOV

Živilski kombinat »ŽITO«
Ljubljana, Šmartinska 154
Komisija za družbeni standard

PRIJAVA ZA LETOVANJE

v počitniškem domu Čas letovanja
Priimek in ime TOZD
od do Poleg zgoraj navedenega člana kolektiva bodo letovali:

Ime in priimek	Leto rojstva	Sorodstveno razmerje zap., nezaposlen
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

V kolikor glede na razpoložljive kapacitete ne bo mogoče rezervirati prostore v navedenem terminu, sem pripravljen na osnovi obvestila letovati v terminu, ki mi ga določi komisija za družbeni standard. Podpisani se zavezujem, da bom najkasneje v 15 dneh od prejema odločbe o razporedu letovanja vplačal akontacijo v višini 30 % obračuna penzijskih storitev. V kolikor v navedenem roku ne bom vplačal akontacije, izjavljam, da nisem več kandidat za letovanje v določenem terminu. Istočasno izjavljam, da bom preostalih 70 % obračunanih penzijskih storitev vplačal najkasneje 7 dni pred nastopom letovanja, in sicer:

a) v enem obroku
b) v dveh obrokih — ustrezno obkroži
c) v treh obrokih

V kolikor v roku ne plačam in ne odpovem letovanja iz opravičljivih razlogov (smrt, bolezen — zdravniško potrdilo), soglašam, da se mi od vplačane akontacije zadrži znesek v višini odobrenih nočitev.

Podpis:

V

PRIJAVA ZA LETOVANJE

Prijavo za letovanje sprejema služba za družbeni standard do **27. 3. 1982.**
I. SEZONA POSLOVANJA POČITNIŠKIH DOMOV
a) **V počitniškem domu Milan Selan — Dramalj**
traja sezona od 12. 6. do 13. 9. 1982, pri čemer je trajanje posameznih izmen omejeno na 9 in 10 dni in sicer:

Pričetek izmene (s kosilom)	Konec izmene (z zajtrkom)
1. 12. 6.	22. 6. 10 dni
2. 22. 6.	1. 7. 9 dni
3. 1. 7.	10. 7. 10 dni
4. 10. 7.	19. 7. 9 dni
5. 19. 7.	28. 7. 9 dni
6. 28. 7.	7. 8. 10 dni
7. 7. 8.	17. 8. 10 dni
8. 17. 8.	26. 8. 10 dni
9. 26. 8.	4. 9. 9 dni
10. 4. 9.	13. 9. 9 dni

b) **Počitniški dom Ukanc — Bohinj**
posluje preko celega leta, razen v času od 10. 5. do 31. 5., ter od 1. 10. do 15. 11. 1982. V času prvo-majskih praznikov bosta dve izmeni in sicer:
1. kosilo 23. 4. do zajtrk 30. 5.
2. kosilo 30. 4. do zajtrk 3. 5.
c) **Počitniški dom na Pokljuki**
Je odprt preko celega leta.
d) **Počitniški dom Zatišje — Bašanija**
Terminski plan letovanja bo določen s sklepom upravnega odbora počitniške skupnosti Zatišje.
e) **Počitniške hišice na Cresu**
Sezona traja od 1. 6. do 30. 9. 1982, pri čemer so izmene omejene na 10 dni.
f) **Počitniške hišice na Lošinju**
Sezona traja od 10. 6. do 30. 9. 1982, pri čemer so izmene omejene na 10 dni.

Živilski kombinat »ŽITO«
Ljubljana, Šmartinska 154
Komisija za družbeni standard

Datum: 1. 3. 1982

Delavski svet delovne organizacije je na 11. seji dne 25. 2. 1982 potrdil naslednji

CENIK

penzijskih in drugih storitev počitniških domov ŽK »ŽITO« za leto 1982

I. CENE PENZIJSKIH STORITEV:

1. Delavci in upokoјenci ŽK »ŽITO«	250,00 din
2. Družinski člani:	
— zaposlen zakonec	320,00 din
— nezaposlen zakonec in otrok nad 10 let starosti	250,00 din
— otrok od 2—10 let	125,00 din
3. Tuji gosti — odrasli	460,00 din
— otroci 2—10 let	175,00 din

V kolikor gost nima lastnega ležišča, se cena penziona zniža za 30,00 din. Otroci rojeni v letih 1981 in 1982 ne plačajo penziona, nimajo pa pravice do posebne prehrane. V mesecu juniju in septembru veljajo 20 % nižje cene penzijskih storitev v počitniških domovih Mi-movih Milan Selan in Zatišje.

II. CENA NOČITEV

— delavci in upokoјenci ŽK »ŽITO«	50,00 din	Kajžica
— tuji gosti	120,00 din	30,00 din
		60,00 din

III. CENA POSAMEZNIH OBROKOV HRANE

Obrok	Odrasli (nad 10 let)	Otroci (do 10 let)
zajtrk	41,00	21,00
kosilo	120,00	60,00
večerja	85,00	43,00
SKUPAJ	246,00	124,00
malica	60,00	30,00

Predsednik komisije
za družbeni standard:
Vinko Levstek

Sem slišal, da Sloven'c ne ljubi matere, vanj upajoče?
(prosto po Prešernu)

Slovenščina v javni (iz)rabi

Ivan Cimerman

Slovenščina v javni rabi je kot fantiček ob vznožju Prešernovega spomenika pred Prešernovim gledališčem v Kranju

Reči **rabimo**, tudi ljudi. Stroj se **izrabi**, tudi človek. Prav tako se **izrabi**, lep, klen slovenski jezik, če vsi tisti, ki ga govore in pišejo, ničesar ne store, da bi ga bogatili, plemenitili ali vsaj — obnavljali. V vsakdanjem hlastanju za bornim zaslužkom so največkrat kraljice — številke, tisočaki, milijoni. Vsa pehanja in prizadevanja višje, kulturne vrste, ki nas dvigajo nad zadovoljevanje osnovnih potreb, pa človeka, delavca, označujejo kot »višje razvito bitje«. Namesto džungelskih krikov **uporabljamo** jezik, sredstvo sporazumevanja. **Materin jezik je svetinja**. Kdor ga poštepa, je izdal sebe, svoje pleme in bistvo, pripadnost, ki ga označuje med tisoči drugih narodov. Žarišče gibanja je dom, šele nato pride vas, mesto, republika, država.

Ivan Cankar je zapisal pomenljiv naslov svoje črtice: Mater je zatajil. Danes lahko zapišemo: Slovenščino je zatajil. Kdo? Vsak, ki ta jezik maliči, krotoviči, oveša s tujkami, ki jih še sam ne razume, ki ga govori, ne da bi se ga poprej naučil, in kar je najbolj usodno: ki ga piše in tako skrotovičenega posreduje (recimo v obliki zapisnikov, vesti, poročil) sodelavcem.

Najbolje bi bilo, da bi v našem Glasniku uvedli rubriko z naslov: Latovščina in slovenščina ali Popravljalnica stavkov ali: Kovači kujte, ne pišite s kladi-vom! ter: Cvetke rahitične osemletke.

Kaj storiti, da bi bil moj, tvoj, naš jezik čistejši, boljši? Pred menoj leži gora papirja, zapisnikov iz posameznih temeljnih organizacij. Loteva se me bes in obup!! Dva, trije stavki so še napisani v bledikavo zreli slovenščini, tretji je praviloma nalomljen, besedni vrstni red je zamenjan, glavni stavčni členi so razvrščeni kot pijanci, ki prita-vajo iz gostilne, se razpršijo in se na koncu (zapisnika) spet najdejo v novi gostilni, da bi blebetali in jecljali še bolj nerazumljive — bolje — samo kroničnim pijančkom razumljive besede.

Ta pijana stava besed se ne da opravičiti s »poslovnim jezikom«, strokovnostjo, šibkim besednjakom ali pomanjkljivo izobrazbo! Besede, ki jih uporabljajo vse zapisnikarke ali zapisnikarji ali šefi in taki ali drugačni organi, strokovni ali politični, posamični ali skupni — vsi pa iz telesa slovenske matere — niso niti redke, niti filozofsko zaoblje-

ne, niti otročički kakšne tehtne znanosti — pač pa navadne, vsakdanje, vsem znane. Morda jih je vseh okrog 300—400, ostalo so zveze med njimi: seja, sestanek, zapisnik, izjava, sporazum, organi, organizacije, dohodek, prihodek, odhodek, izdelek, proizvod, sredstva, plan, razviti, nerazviti, uvoz, izvoz itd. Trinajst Žitovih temeljnih organizacij in delovna skupnost skupnih služb imajo torej štirinajst ljudi, ki pišejo (hm, morda je še kakšen, ki pošlje par besed v Glasnik) zapisnike, poročila, vesti, pisma, sporazume. Teh štirinajst »tipkaric« bolj ali manj zvesto, po rokopisu svojega predpostavljenega ali po svoji (redki) presoji zapiše končno obliko slovenskega stavka. Nato vso to umetnijo ali prepotrebno sporočilo ciklostiramo in se s tem papirjem medsebojno osrečujemo in obveščamo.

Kot vse kaže, potrebujemo v Žitu LEKTORJA ZA SLOVENŠČINO. Ta bi zdravil, kar je bolno, bolje: nepravilno zapisano. Ker pa bi moral biti to leteči »kirurg za slovnične posege«, ki bi po vseh v Sloveniji raztresenih temeljnih organizacijah komajda zakrpal najnujnejše, bi moral imeti »gigantov rok stotero«, kot je dejal Prešeren. Naj povem, da pišem to 8. februarja, na njegov rojstni dan. Verjamem, da imamo v Žitu kakšnega skritega lektorja, toda njegovih posegov se vsi že vnaprej bojijo. Vsi smo namreč prepričani, da materin jezik odlično obvladamo, da smo ga vsrkali že v zibki. Hrvaščino oziroma srbščino pa »mlatijo« vsi, brez izjeme, da si lahko Hrvat ali Srb, ki jih posluša, samo ušesa zatiska. Najbrž ga malo veseli, da nas toliko brez sramu jeclja tiste približke obema jezikoma, na škodo materinega in drugega jezika. Jecljavček pa dokaže, da ne obvlada ne svojega ne sogovornikovega jezika.

Zato bo najbolje, da se vsak dan učimo utrjevati, izpopolnjevati svoj, slovenski jezik. Če se lotimo drugega jezika, se ga vsaj naučimo tako, da ne bosta oba sogovornika — zardevala od jeze in sramu, ko se bosta poslušala.

Berimo dobre slovenske avtorje, ne le Cankarja, Tavčarja, Kersnika, pač pa tudi Kavčiča, Kovačiča, Zajca, Menarta, Strnišo in Javorška, ki ima lep, čist, iz dolenjskega narečja izvirajoč jezik.

Vsaka administratorka, vsak (pol)pisarnik naj si kupi slovnico in slovar slovenskega knjižnega jezika in namesto modernim revijam, showom, quizom ali kakšnim porno revijam vsaj eno uro na dan posveti svoji materinščini.

In če nima preveč kosmatih ušes, bo zaslišal(a) glasbo vokalov in harmonični ples stavkov, kakršnega ne bo bral(a) v tretje-rzrednih podnapisih petorazrednih kavbojk na prvem programu televizije.

Če bo začutil(a) pijanost višje vrste ob tej muziki slovenskih besed, ali vsaj tri, štiri tone, potem tole pisanje ni bilo zaman.

Navje je slovenska Keopsova piramida

Ivan Cimerman

Sredi zime sem iskal grob velikega pesnika na prostranem pokopališču na Žalah, ki smo ga izročili zemlji konec lanskega leta. Iskal sem odgovor na nekatera vprašanja, ki so bistvena za nadaljnje vztrajanje in iskanje smislov — pisanja, kulture, slovenske besede v gluhem prostoru te dobe, njene veličine in moči, njene aktivistične in tihe, intimne polnosti.

Ker nisem našel nikogar, ki bi mi povedal številčno oznako groba, tudi groba nisem našel. Z grobarji se tudi nerad srečujem, zlasti s tistimi, ki vedo za vse kulturnike in ki so jih pomagali na svoj način pokopati ali odriniti na rob.

Mogočni, marmorni spomeniki klijo tod, skromni grobički žde med njimi. Tudi plemeniti gospodje in vitezi so vmes, tlačana ne zasledim. Toda moja misel ves čas tlačani nemiru, ki me žene, ko se prav sredi neizmerne prostora, kjer leži vsa ta umolknjena prst, ustavi. Zadrži jo spomin na polemiko o Navju, dva kilometra od tod, kjer leže slovenski pesniki in pisatelji, velmožje. Dali so svojemu ljudstvu plodove svojih velikih talentov, uvrstili so ga med evropske, kulturne narode, milijonom potomcev so omogočili, da se vzgledujejo po klenem, čistem, slovenskem jeziku — danes pa jih ne moremo niti uvrstiti v to komercialno zdajšnjost, med filmske zvezde, šampione, prva-ke, popevkarje in uradniške urednike, ki pobirajo za bledična delca najvišje nagrade.

»Ti očeta do praga, sin tebe čez prag!« svari slovenski pregovor, ki opozarja na skrunilce, tiste, ki so sicer pri kopanju temeljev za mogočno stavbo Kolegija premetali, zavrgli kosti kakšnega slavnega moža — toda to je že daleč, mi pa moramo ohraniti spomin vsaj na to, kar je ostalo, pa naj bo le spomin v delcu. **Zvečer vzamem v roke njihovo knjigo, to je luč, ki mi sveti, poleg svečke na njihovem grobu, ki je odraz spoštovanja in človeškega dostojanstva.**

Tiho in urejeno je na Žalah. Grozotno umazano in smetiščno je na Navju. Odkrušeni marmor, pošvinjane črke, ukradeni nagrobniki — vandalizem najnižje sorte, na katerega smo »čakali« 40 let po vojni!

In grem poleg ogromnega prostora, vojaškega pokopališča, koder so pokopani italijanski vojaki iz prve svetovne vojne. Resda je videti čisto vojaško geometrijo in urejenost, strogih, skopih črt — toda ali ni prav to tisto, kar rabi moja misel in ljubezen do slovenskega jezika in vsega, kar je najbolj moje:

preprost, čist in dostojen spomin na velikane, kakršnih takšen narod, ko je moj, ne bo veliko rodil. In pripravljen sem dati MOJ SAMOPRISPEVEK za obnovljeno Navje, večjega kot za nedokončane kulturne hrame, čeprav bi rad videl, da tudi te, današnje, ohranimo. Tja bom peljal otroke in moji otroci spet svoje.

Moja opora v svetu, kakršen je, pa se oplaja z žlahtnejšimi izvirji, kot je hiša, avto, vikend in vrsta lepih REČI, ki postajajo cilj namesto — sredstvo za dosego višjega cilja. Če je ta višji cilj

ohranitev človeškosti, je jezik Keopsova piramida slovenske človeškosti.

In namesto takšne razkošne piramide zgradimo vsaj spominski park estetsko čistih oblik. Skromen, a ponosen!

Tuja bunda, tuja zastava, naš človek

Ivan Cimerman

»Svet je iz atomov. Čimmanjši je ta svet, tem bolj je vsak atom pomemben, zlasti še v našem, slovenskem svetu, ki je na prepihu Evropskih poti.« Takšne misli mi roje po glavi, ko se peljem z Viatorjem, pardon, Integralom, via SAP, via Šiška — po domače, iz Javnih skladišč v Šiško. Iz službe, domov sem namenjen.

V Novih Jaršah sedeta predme očka in sinček, oba v olivnozelениh, prešitih, debelo vatiranih bundah. Takoj je videti, da te bunde niso Varteksove ali Krojeve ali Novoteksove, k nam so priromale čez mejo. Oče popravi sinu lase, ki mu silijo na čelo. Pri tem opazim, da ima na desnem rokavu prišito pravokotno nemško zastavo (zahodnonemško): črno-rdeče-rumeno. Presune me, pa si rečem: »Na kolikih zadnjicah si že videl ameriško zastavo, koliko lažnih kavbojev jo molí v svet, to je potrošniška mrzlica! Hlapec v krvi, imenitnost tujega perja.« Nato dvigne levo roko še sinček. Tudi on ima prišito na manjši bundici manjšo zahodnonemško zastavo. Zdaj ne morem več molčati. Sklonim se naprej in mirno, zadržano, vprašam očeta. »Ali hodi v vrtec v Jaršah, je morda skupal v skupini z Aljošo? Koliko pa je star? In kako ti je ime?« »Mihec sem!« pribije malček. Tri in pol leta ima. Potem ni v skupini z Aljošo, ker je mlajši. Led je prebit. Zdaj k zastavi.

»Kje pa ste kupili te čudovite bunde,« radovedno silim v očka. »Lepe so, tople. Na Himalajo bi lahko šli z njimi.« »Lani smo jih kupili v Nemčiji,« pove očka, ne brez ošabnega ponosa. »Pri nas ne dobiš takšnih. Moja je stala 40 mark, Mihčeva manj.« Ker se bojim, da bi se vez pretrgala, se sklonim nazaj. Mika in mika me, da bi zvedel. »Kako pa to, da imate prišiti na rokave nemški zastavi. Mar bi prišli jugoslovansko, morda od Crvene zvezde ali Partizana?«

Očka se sunkovito obrne k meni in užaljeno sikne vame: »Nikjer ne piše, da ne smem nositi te zastave!« Mene preprosto vrže nazaj na sedež. Ali se možakar ne zaveda (kar dvomim, ker izgleda »visokopismen«) ali pa je v tem kljubovanju METODA in prepričanje ali le modna muha?! V poskakujuči Integralovi 7 (sedmici), v četrtek ob 15.30, 4. februarja, na poti v kino Mojca, kamor sta bila Mihec in očka namenjena, me je silovito prešinilo spoznanje, da nam nekaj bistvenega manjka: lepe reči kopčimo, za devizami se prav suženjsko plazimo in se z njimi krasimo. Toda nacionalne zvestosti ne moremo kupiti na nobenem tržišču sveta. Kot da lažje razumem napis Caffè Hausbrandt, ki se šopiri poleg napisa Žito na Gosposvetski cesti sredi Ljubljane, tako mi je bilo, ko je sedmica ustavila pred hotelom Lev, ki ima za svoj razpoznavni znak asirsko znamenje za leva. Nekaj bistvenega sem zamolčal: petletni Aljoša je iz vrtca prinesel risbo Hitlerjevega kljukaste-

ga križa, češ da mu ga je pokazal vrstnik v skupini. Nemško zastavo na rokavih očka in sinčka Mihca sem nehote spravil v tesno zvezo. Po krivici! Mihec je star tri leta in pol, Aljoša pa pet. Nista v isti skupini.

A križ ni novinarska izmišljotina, čeprav ga povezujejo z gibanjem PUNK. Ne verjamem, da je kakšen očka, ki je naučil sinčka risati kljukaste križe — PUNKER. Kvečjemu BUNKER, ali bolje — ostanek, razbitina vojnega bunkerja. Upam!!! da samo razbitina.

Za Američane je cena na prvem mestu

Blaž Veber

Iz izkušenj in poslovanja z Američani so naši predstavniki zunanjetrgovinskega sektorja izluščili tole trditev: če Američani z nekom poslujejo, naj bo to poslovanje redno, da jim delo zaradi nerednega dobavljanja niti

Z leve: Blaž Veber, Janez Železnikar, Jože Kastelic (pogodbeni zastopnik DO Žito v ZDA), Stephan Darning, predsednik firme Murray Allen International Inc. iz New Yorka

za hip ne zastane. Trde, da naši proizvajalci vse premalo upoštevajo želje potrošnikov, ker jih **enostavno — ne poznamo**. To »spoznavanje« pa je naloga analiz sodobnega marketinga. V Žitu bomo začeli s to službo v marcu 1982. Po ameriškem mnenju je za uspešen nastop v ZDA potrebno nekaj predpogojev:

1. Kvaliteta proizvoda mora ustrezati zahtevam ameriškega potrošnika.

2. Dogovorjena kvaliteta mora biti pri vseh pošiljkah stalna, na enaki kvalitetni ravni.

3. Blago mora proizvajalec dobavljati redno, brez zakasnitev, ki pretrgajo verigo do kupca.

4. Komuniciranje, stiki morajo biti redni in pogosti. Primeren je teleks in telefon. Pismeni odgovori pa morajo biti takojšnji.

5. CENA — je na petem mestu, ko so zagotovljeni predhodni štirje predpogoji!!!

Hot dog po 22 letih dela v pekarni

Univerza posebne vrste

V tozd Pekarne Ljubljana je delal Selim Begić 22 let. Ves čas je znašal zrnje na kupček, štedil in prištedil. Lani spomladi sta z ženo Fani odprla v osrčju študentskega vrveža, nedaleč od Filozofske fakultete, specializirano okrepčevalnico. Med življenjskimi univerzami, na katerih študij ne traja 16 let, kolikor rabiš za diplomu, sta oba zakonca že opravila začetne izpite. To dokazuje vse več gostov, ki se ustavljajo ob snežnobelem kiosku, kjer strežeta oba, snežnobelo oblečena. To, kar zasluži, pa niso — snežinke. Pri dem kot kupec in žanjem prijazen nasmeh, kakršne delita oba, ko »osvajata novo tržišče«. Nočno delo, pa delovne sobote, delo ob praznikih, pa ti spremenjajoči se »odnosi« med ljudmi, bolniške, ki so se vrstile zaradi poškodovanega kolena, vse se je strnilo v odločitev: začel bom na svoje, trdi Selim. Na kruh in pekarstvo se razume in ve, kaj kupec hoče. Žena, »ki je moja delodajalka,« kot zatrjuje, »je naredila gostinski tečaj in me vzela k sebi v službo.« Tako vse ostane v družini.

Kiosk ju je stal z vsemi napeljavami vred 40 starih milijončkov. Odprt je dnevno od 7.—14. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa ne, saj takrat ni študentov, ni predavanj. S štručkami ju oskrbuje slaščičarna Konditor (zaenkrat, sta dejala). Zakaj ju ne bi žito? Potihem že menda tečejo dogovori.

V štručko, ki jo napolnita z ajvarjem, majonezo ali gorčico, vtakneta hrenovko ali kranjsko klobaso, hrenovka stane 25 din. Dnevno sta prodala pred novim letom do 550 kosov.

Ko sta iskala dobre, sveže štručke, sta se Begićeva obrnila na Pekarno Center, pa nista bila zadovoljna. Konditor je bil ustrežnejši. Hrustave, sveže »vroče pse« lahko dobi vsak kupec. Zjutraj jima pripeljejo najprej 350 kosov, nato, ob 11. uri pa še preostalo, kar sta ta dan naročila.

Nova univerza Selima Begića: zasebni HOT DOG sredi fakultet

Selim se smehlja: »Poskusite tole: še bolnik in napol mrtev bi to pohrustal!«

Kupčija je stekla. Morda bosta prodajala še burek, krofe in štruktje. Tiste, ki jih izdelujejo v tozd Pekarne Ljubljana, kjer je Begić poprej delal. Tudi pijače bodo poplaknile te dobrote, pravita. Odločitve, kje bosta nabavljala, pa narekuje — kvaliteta, kupec. Njune »stranke« so profesorji, zdravniki, študentje, dijaki, medicinske sestre, ljudje, ki natanko vedo, kaj hočejo. Hrenovke in kranjske klobase so — iz Srbije, majoneza iz Kolinke.

Lokacija kioska ni najbolj primerna, saj sta želela priti v cen-

ter, vendar bosta tudi viški občini koristila, le malce odmaknjena sta, popoldan pa skoraj ni kupcev v tem dijaško-šudentskem mravljišču.

Pijače, hot dog, sendviči in še kaj, poskusiti je treba. Mož in žena sta en tozd, delavski svet in družbenopolitične organizacije hkrati. Sestanek pa imata neposredno s kupci, vsak dan ob sedmih. Morata biti »sklepčna«. Za obveščanje in drobne oprave je tu še hčerka. Javnost oce- ni njuno delo takoj, ko ugrizne v štručko. Nato še kupi drugič ali pa ne. S tem je tveganje takoj kaznovano ali — nagrajeno.

IC

Imperial za skladišče 2 373 896,30 din več

Podražitve gradbenega podjetja Pionir, Tozd Krško, ki je prevzelo gradnjo skladišča blagovnih rezerv tozda Imperial iz Krškega, so poskočile tako, da bodo morali odšteti 2 373 896,30 din več, kot je bilo prvotno predvideno.

Omenjeno vsoto naj bi primaknili za zemeljska dela, nato za dela, ki jih nazivajo »betonska in železobetonska«, pa še za tesarska dela.

Zemljo, kakršna je na gradbenem prostoru, bodo zamenjali z ustreznim materialom, tega pa stisnili »do potrebne zbitosti«.

Upajmo, da ob končni ceni, ko bo stala smrečica na strehi v tozdu Imperial ne bodo — preveč zbiti ob napovedih gradbincev. Konditorska dobi zeleno luč za podražitve šele tedaj, ko je že čisto — mavrična od stisk.

Pa naj še kdo reče, da smo v prednostni panogi. Za 2 373 896,30 din bi lahko kupili manjšo hišico. Pa kaj č'mo?!

Prenatrpano sedanje skladišče je že premajhno

Novo v kmetijstvu v obdobju 1982—1985

Vsak zaposleni bo dal mesečno 0,4 % plače za kmetijstvo Slovenije

To še zmeraj ni desetina, je pa s 1. februarjem uzakonjeni davek, ki velja za vse zaposlene, razen za kmete in obrtnike. Le-ti pa bodo obdavčeni drugače. Sredstva se bodo stekala v sklad za intervencije v osnovni kmetijski proizvodnji. Osnovni cilj je: pridelati dovolj živeža za nas, nato še za izvoz.

Delegati zborov slovenske skupščine so koncem januarja sprejeli tudi zakon o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije, ki so namenjene usposabljanju zemljišč. Odslej bodo prispevale denar po tem zakonu organizacije združenega dela in delovne skupnosti (0,3 % od doseženega dohodka — zmanjšanega za prispevek za biološka vlaganja v gozdove) in obrtniki (0,6 % od doseženega dohodka).

V sedanjem srednjeročnem obdobju načrtujejo izvedbo večjih zemljiških programov. Urediti, usposobiti nameravajo 15 000 hektarov zemlje v Pomurju, Podravju, Vipavski dolini in Primorju, 3000 hektarjev pa na drugih območjih. Za večje komplekse bo značilno sporazumevanje z zvezo vodnih skupnosti, saj so ta zemljišča mnogokje močvirna, leže pa ob rekah in potokih.

Z zbranim denarjem nameravajo odkupiti tudi zasebna zemljišča, ki bodo lahko zagotavljala družbeno usmerjeno in organizirano kmetijsko proizvodnjo. Tako na ravni republike.

Občine morajo ustanoviti sklade do konca marca

Občine bodo morale prav tako zbirati sredstva po (zasnutkih) dveh zakonov: Zakonu o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnjo hrane in Zakonu za usposabljanje zemljišč za družbeno kmetijsko proizvodnjo v obdobju od 1982. do 1985. leta. Poleg sredstev, ki jih bodo zbrali na osnovi omenjenih dveh zakonov, bodo tudi občine predpisale posebne stopnje za izvajanje lastnih programov. Delegati skupščine SRS so namreč sprejeli sklep, da tiste občine, ki ne bodo imele svojih skladov, tudi ne bodo dobile iz republiškega sklada, oziroma iz združenih sredstev svoje- ga deleža s »prelivanjem sredstev« kot doslej.

Republiški sklad za intervencije nameravajo ustanoviti do konca februarja, občine pa občinske sklade do konca marca 1982. leta.

Pol kmetje — pol ostali

Kdo bo dal 914 milijonov deviznih dinarjev?

Pomlad 1982 naj bi bila rodnejša kot vse poprejšnje. S sladkorno peso nameravamo posejati 6000 hektarjev, 39 000 hektarjev naj bo koruze za zrnje, 22 000 pa za siliranje. Krompirja naj bi pridelali na 6 000 hektarjih, pšenico pa na 18 000 hektarjih. Travne površine naj zajamejo 115 000 ha.

Splošno združenje za kmetijstvo, živilsko industrijo in prehrano Slovenije želi pravočasno premostiti težave, ki pri tem nastajajo. Zadevajo pa seme, gnojila, zaščitna sredstva, stroje za spravilo pridelka (predvsem traktorje in kombajne) ter nadomestne dele zanje.

Upamo, da se ne bo ponovila stara pesem o neobrani koruzi in neizpuljeni pesi na stotinah hektarjev!

Za uvoz semen, gnojil in rezervnih delov za kmetijsko mehanizacijo bi morali kmetijci plačati okrog 915 milijonov deviznih dinarjev, od te vsote pa bodo uspeli zbrati le polovico. Kdo bo dal ostalo?

1. julija 1982 nova Integralova proga: Moste — Bežigrad — Šiška

Brez samoprispevka in novih gradenj naj bi 1. julija uvedli tudi novo progo po že obstoječih cestah, ki bi povezovala Moste in Bežigrad s Šiško. Mnogi delavci se vozijo na delo iz Šiške v Moste in obratno.

Iz Štepanjskega naselja, kjer bi bilo obračališče, bi naj potekala proga po Pesarski, Litijski in Kajuhovi do Šmartinske ceste, od Šmartinske bi zavila na Pokopališko, nato na Linhartovo, prečkala Titovo, po Parmovi, nato na Drenikovo, po njej pa vodila do Celovške, nato na Djakovićevo, kjer je zdaj zadnja postaja avtobusa št. 3, pri Litostroju. Za to 8,5 km dolgo progo bodo potrebovali 8 avtobusov. Potnikom iz Šiške ali Most tako ne bo več treba prestopati v Centru.

Ena lastovka še ne prinese pomladi, tri bi pa lahko pokal

Žitovci na XVI. prvenstvu občine Ljubljana-Moste-Polje v veleslalomu

Naši tekmovalci so storili vse, kar so mogli, a kaj, ko jih je bila samo peščica. Skrajno levo: prizadevni organizator Drago Lipicer

To soboto, 13. februarja, je pokazala Kranjska gora vso svojo lepoto, saj je sonce objelo vrhove in doline. Ob žičnicah so nastajala mravljišča smejočih se, razigranih malčkov, starčkov, parčkov in predvsem — tekmovalcev.

Moščanska občina je bila številno zastopana, saj je bilo prijavljenih kar 572 udeležencev. Ženske so tekmovalale v A, B in C kategorijah ter ekipno, moški pa v kategorijah A, B, C, D in ekipno.

Pri ženskah so zmagale ekipno:

1. SK Krplje, 2. Slovan-Notranjci, 3. Saturnus. Žitovkam je manjkala poleg Ivanke Berčič in Saše Kokol še tretja tekmovalka, zato ekipnega plasmaja ni bilo.

Moške ekipe so se razvrstile takole:

1. Slovan-Notranjci, 2. Saturnus, 3. DRK SO 9, 4. SK Krplje, 5. Žito. Čast so nam rešili Gorenjci, saj jih je prišlo kar 8, sedem tekmovalcev in Ivanka Berčič.

V posameznih kategorijah pa so se (naše) tekmovalke plasirale takole:

C KATEGORIJA: 1. Nuša Sovinc, Saturnus — 39,33 sek.; 2. Ivanka Berčič, Žito — 42,46 sek.; 3. Cvetla Strmole, Carinarnica — 42,96 sek.

V B KATEGORIJI je zmagala Mileva Porenta, Iskra Commerce s časom 37,43 sek;

V A KATEGORIJI pa Mojca Pirc, SK Krplje z 38,99 sek.

MOŠKI, A KATEGORIJA

1. Igor Vidigaj, KS Moste — 46,32 sek.; 17. Luka Zupan, Žito — 52,66 sek.; 42. Janez Rozman, Žito — 57,16 sek. ...

B KATEGORIJA

1. Alojz Polajnar, Gradis — 43,97 sek.; 15. Janez Humerca, Žito — 50,70 sek.; 19. Franc Šemrl, Žito — 52,16 sek. ...

C KATEGORIJA

1. Gregor Žitko, Izolirka — 35,63 sek.; 15. Franc Špendal, Žito — 39,73 sek. in 46. Andrej Šarc, Žito — 45,20 sek. ...

D KATEGORIJA

1. Marko Porenta, Intereuropa — 36,85 sek.; 9. Jože Pirc, Žito — 40,59 sek. ...

Največ zaslug za izvedbo tekmovanja ima nedvomno Drago Lipicer, edini organizator, ki je mnoge prijavitelce zamen priča-koval. Zlasti je škoda, da nismo imeli ženske ekipe za A in B kategorijo, kjer bi zlahka (ob doseženih 2. in 9. mestu) dobili pokal. Podelitev nagrad je bila prav športna, saj prvouvrščeni niso dobili neposrednih nagrad, pač pa so jih vsi udeleženci, z enakimi možnostmi pričakovali ob žrebanju in nestrpnem čakanju pred hotelom Prisank. Nekaterim našim se je nasmehnila sreča. Mnoge moščanske delovne organizacije, med njimi tudi Žito, so za darila tekmovalcem poklonila svoje izdelke. Tudi tako raste ime DO Žito v javnosti. Bolj je zablestelo 6. marca, ko je bilo tekmovanje med vsemi Žitovimi tozdi. Drugič več o tem.

Namesto šopka za Dan žena

Jože J. Petelin

- Človeka spoznaš po dejanjih. Žensko po nogah!
- Ženska — kako to mehko zveni!
- Idealen recept za srečen par: pikova dama in pik zigmar. To hkrati dokazuje, da je zakon — hazard!
- Ženske naj kar imajo svoj Dan žena. Moškim tako ali tako ostane 365 noči!
- Ne vem, kaj mi je pri ženskah bolj všeč: prsi ali noge. Mislim, da je prava stvar ne-kje vmes!

Šopek ljubeznivih od Ivana

Mračnež rad proglasi sončni žarek za zapeljivca, če sveti na njegovo ljubo.

Ljubezen je grba na srcu, v njej dremlje infarkt.

Človek, ki ni nikoli ljubil, je invalid, sposoben le za nižje opravke.

Kadar ljubim, natanko vem, v katerem grmu tiči zajkja.

Težko je dajati ljubezenske izjave spolno neopredeljenim.

Kaj pomaga biku navdušenje za seksualno revolucijo — brez krav?!

Vse mi je nudila, vzela pa sem si samo njeno prvo solzo.

Če je zgodovinska osebnost zaljubljena v zgodovino, bomo potomci plačevali alimentacijo za nezakonske otroke.

Mladinski kriminal je tisto, kar počno ostareli mladci z dovoljenjem mladih staričev.

Pomenila mi je ves svet, tako nama ni bilo treba potovati s turistično agencijo okoli sveta.

Zakon je dvovprega dveh čebel, ki si ves čas prizadevata, da se ne bi spremenili v dva — trota.

Le sekaj, sekaj smrečico

Ljudje postajajo vse bolj zlati. Ne zaradi valute na zlati podlagi, pač pa zaradi molka. Pisana beseda izginja. Klepet vlada. Iz kioskov izginja tuja golota: Playboy, Lui, Endwoche, Luda Nuda, Gola Lola in kar je še odkritoprskih in odkritoprskih revij. Ni deviz. Ukinili so časopise na 38 straneh, prešli na 18. Naj!

Zvezni izvršni svet je razpravljal o toaletnem papirju in zdravilih. Zategnimo stabilizacijske pasove in toaletni papir ne bo potreben. Če pa še bo, si lahko omislino — poljska stranišča, pa ne na Poljskem, pač pa na polju, kjer je dovolj trave.

Posamični Žitovi tozdi tiskajo nalepke in embalažo po vsej mili domovini. Naj, mi nimamo smrekovih gozdov, da bi izdelovali še papir. Še kruha bo zmanjkalo, če se ne odprejo rezervne kašče. Nafto so dali iz rezerv, 4000 ton

Poli

Polžek, eden izmed prisrčnih figur na novi embalaži Poli lizik, iz tozd Razvoj-inženiring, bi lahko krasil uvoznike pšenice.

SSSum REKLAMA? IMAM GA NA SSSumu

V samopostrežni trgovini na Titovi se majhen fantič motovili okrog vrečič s šumijevim ŠŠŠum bonbonom. Končno se znajde pred blagajničarko in ji moli pod nos eno vrečko ŠŠŠuma.

»En SSSSSSSSum placam!« pove, položi denar in hoče odbrzeli ven.

»Pokaži, kaj imaš tamkaj!« ga zadrži blagajničarka in mu iz žepa bunde privleče na dan še tri vrečke: »Tako je bil nabasan, da sem ga imela na SSSSSSumu, da je nekaj sunil,« pove zijalom.

koruze tudi. Žitovci pa še vedno klečijo v kotu na koruzi in čakajo na pšenico.

Količevo nima papirja. Djuro Salaj v Krškem ga nima. Na videz. Za dinarje. Naše smrečice rode devize. Naj. Izvoziš dve debli, dobiš kemikalije, da jih primešaš enemu zmletemu debilu za papir doma.

Toda — administratorji, tajnice, šribarji, zapisnikarji — vse bo umolknilo. Naj umolkne! Namesto dvajset polpismenih zapisnikov bomo ciklostirali enega. Namesto 100 listov papirja — 10. Toda — papirja manjka tudi za fotokopije milijonskih fotodokazov — virmanov, zadolžnic, čekov in drugih vrednostnih papir-

jev. Če ne bo kopij, ne bo dokazov. Če ne bo dokazov, hm. Ne, to ne gre!

Predlagam, da namesto fotokopij pomakamo v črnilo prste. Prstni odtisi bodo dokaz v banki, na sodišču, pri delovski samokontroli in sploh.

Če zapisnikarji in zapisnikarke ne bodo imele papirja, bodo pač pobrali nekaj prstnih odtisov za dokaz sklepčnosti. Slovenščina ne bo oskrunjena. Stavkov ne bo treba pisati. Vsi se bodo s prstnimi odtisi strinjali.

Tudi polpismeni bodo prišli do — slovnično pravilnega stavka. Bojim pa se, da bo nekdo, ki se boji prstnih odtisov, prepo-vedal uvoz črnila.

Žito zaprlo pekarno v Radomljah

Prodajalna in pekarna v Radomljah sta zaprti. KS Radomlje je odstopila v last tozd Pekarne Ljubljana svoje prostore v kleti kulturnega doma, kjer bo po rekonstrukciji pekarna.

Kaj pa tega teži v letu 1982? — Nezadostna ocena iz izvoza v letu 1981!